

(RESETTLEMENT POLICY FRAMEWORK[RPF])

KORNIZA E POLITIKAVE TE ZHVENDOSJES (KPZH)

**Projekti i Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urave në
Shqipëri**

Pregatitur Nga

Autoriteti Rrugor Shqipëtar

**Zyra e Menaxhimit të Projekteve (Specialistët e
Mjedisit dhe Social)**

Nëntor 2021

LISTA E AKRONIMEVE

ACER	Qendra Shqiptare për Kërkime Ekonomike
ARA/ARRSH	Autoriteti Rrugor Shqiptar
ARAP	Plani i Shkurtuar i Veprimit për Zhvendosje
BRUP/PRPU	Projekti i rehabilitimit dhe përmirësimit të urës
DCM	Vendim i Këshillit të Ministrave
EIA	Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis
EMMP	Plani i Menaxhimit dhe Monitorimit të Mjedisit
ESMF	Korniza e Menaxhimit Mjedisor dhe Social
ESF	Korniza Mjedisor dhe Social
ESS5	Standardi Mjedisor dhe Social 5 "Për blerjen e tokës, kufizimin e përdorimit të tokës dhe zhvendosjen e pavullnetshme"
GoA	Qeveria e Shqipërisë
GRM	Mekanizmi i korrigjimit të ankesave
IoCM	Instituti i Monumenteve të Kulturës
SAC	(ish)Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme/Agjencia Shtetërore e Kadastrës
LGC	Komiteti Lokal i Ankesave
LGU/NJQV	Njësia e Qeverisjes Vendore
MoIE/MIE	Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë
MoUD	Ministria e Zhvillimit Urban
SAE	Agjencia Shtetërore e Shpronësimeve
OMP	Plani i Menaxhimit Operacional
PAP	Personat e prekur nga projekti
PMT	Ekipi i Menaxhimit të Projektit
RAP/PVZH	Plani i Veprimit për Zhvendosje
RPF/KPZH	Korniza e Politikave të Zhvendosjes
SA	Vlerësimi Social
WB/BB	Banka Botërore

Permbajtja

Perkufizimet *Error! Bookmark not defined.*

1. Hyrje *Error! Bookmark not defined.*

1.1 Objektivat e Projektit *Error! Bookmark not defined.*

1.2 Komponentet e Projektit *Error! Bookmark not defined.*

1.3 Fushat e propozuara *Error! Bookmark not defined.*

2. Qellimi dhe Parimet e Politikave te Zhvendosjes *Error! Bookmark not defined.*

3. Kuadri Ligjor *Error! Bookmark not defined.*

3.1 Kuadri ligjor Shqiptar per Blerejen dhe Shpronsimin e tokes *Error! Bookmark not defined.*

3.2 Standardet e Bankes Boterore per shpronsimin e Tokes, kufizimet ne shfrytezimin e tokes dhe shpronesimin jo vullnetar (ESS 5) *Error! Bookmark not defined.*

3.3 Boshlleqet midis Ligjeve Shqiptare dhe Standardet e Bankes Boterore *Error! Bookmark not defined.*

4. Ndikimi i pritshem i projektit dhe kriteret e pranueshmerise *Error! Bookmark not defined.*

5. Procesi i planifikimit te Marrjes se Tokes *Error! Bookmark not defined.*

5.1 Screning Social *Error! Bookmark not defined.*

5.2 Regjistrimi, Data e Perfundimit dhe Anketa Socioekonomike *Error! Bookmark not defined.*

5.3 Pergatitja e PVZH (RAP) *Error! Bookmark not defined.*

5.4 Miratimi i RAP-it/PVZH *Error! Bookmark not defined.*

5.5 Zbatimi i RAP-it/PVZH *Error! Bookmark not defined.*

6. Matrica e te drejtave *Error! Bookmark not defined.*

7. Metodologjia e Vleresimit *Error! Bookmark not defined.*

8. Konsultimet me popullatat e prekura *Error! Bookmark not defined.*

8.1 Mekanizmat per konsultim *Error! Bookmark not defined.*

8.2 Mekanizmat e Shqyrtimit te ankesave *Error! Bookmark not defined.*

9. Marreveshja e koston dhe financimit *Error! Bookmark not defined.*

10. Marreveshjet institucionale dhe Zbatuese *Error! Bookmark not defined.*

10.1 Pergjegjesia Institucionale per zbatimin e projektit *Error! Bookmark not defined.*

10.2 Rregullimet institucionale per zbatimin e procesit te Shpronesimit te tokes dhe Zbatimit te projektit *Error! Bookmark not defined.*

11. Programi i Monitorimit *Error! Bookmark not defined.*

Përkufizimet

Projekti	Përkufizimet
<i>Skedari i aplikimit</i>	Një grup dokumentesh të përgatitura për të mbështetur kërkesën për shpronësim të dorëzuar në SAE
<i>Dosja e çështjes</i>	Kompleti i dokumenteve që Komisioni i Shpronësimit, i ngritur në kuadër të SAE-së finalizon në mbështetje të propozimit për shpronësim në Këshillin e Ministrave.
<i>Census</i>	Një anketë në terren për të identifikuar njerëzit që janë pronarë/banorë të vërtetë të tokës që do të fitohet në kuadër të projektit dhe në këtë mënyrë do të kualifikohen për kompensim dhe/ose mbështetje rehabilitimi siç parashikohet në këtë RPF.
<i>Kompensimi</i>	Kompensimi është pagesa në natyrë, në para ose ndihma të tjera të dhëna në këmbim të blerjes së tokës duke përfshirë asetet fikse, si dhe ndikime të tjera që rezultojnë nga aktivitetet e projektit.
<i>Data e përfundimit të Censusit</i>	Data e përfundimit të regjistrimit dhe inventarizimit të pasurive të personave të prekur nga projekti. Personat që zënë zonën e projektit pas datës së ndërprerjes nuk kanë të drejtë për kompensim dhe/ose ndihmë për zhvendosje. Në mënyrë të ngjashme, asetet fikse (të tilla si strukturat e ndërtruara, të korrat, pemët frutore dhe parcelat pyjore) të krijuara pas datës së përfundimit të inventarit të aseteve, ose një alternativë e rënë dakord reciprokisht në datë, nuk do të kompensohen.
<i>Komisioni i Shpronësimit</i>	Komisioni i posaçëm për zbatimin e procedurës së shpronësimit në rast të nënveprimtarisë.
<i>Ligji i Shpronësimit</i>	Ligji nr.8561/22/12/1999 “Për shpronësimin dhe marrjen në përdorim të përkohshëm të pronës private për interes publik” i ndryshuar Ligji i shpronësimit nr.8561 datë 22.12.1999, është ndryshuar me ligjin 11 datë 12.02.2020. VKM 395 datë 13.05.2020 “Për Organizimin dhe mënyrën e funksionimit të Agjencisë Qeveritare të Shpronësimit”
<i>Kostoja e plotë e zëvendësimit</i>	Metoda e vlerësimit të aktiveve që ndihmon në përcaktimin e shumës së mjaftueshme për të zëvendësuar aktivet e humbura dhe për të mbuluar kostot e transaksionit. Amortizimi i strukturave dhe aseteve nuk duhet të merret parasysh. Për tokën bujqësore është para-projekti ose zhvendosja, cilado qoftë më e lartë, vlera e tregut e tokës me potencial të barabartë produktiv ose përdorimi që ndodhet në afërsi të tokës së prekur, plus kostot e përgatitjes së tokës në nivele të ngjashme me ato të tokën e prekur, plus koston e çdo takse

	regjistrimi dhe transferimi
<i>Toka</i>	Ai i referohet tokës bujqësore dhe/ose jo-bujqësore dhe çdo strukturë në to, qoftë e përkohshme apo e përhershme dhe që mund të kërkohet për projektin.
<i>Marrja e tokës</i>	Do të thotë riposidim ose tjetërsim i tokës, ndërtesave ose aseteve të tjera mbi to për qëllime të Projektit.
<i>Komiteti Lokal i Ankesave</i>	Komiteti vendor i përbërë nga tre përfaqësues: PAP, Projekti; ekspert neutral për të trajtuar të gjitha procedurat e ankesave në zonat e prekura dhe për të adresuar shqetësimet e PAP-ve.
<i>Njësia e Qeverisjes Vendore</i>	NJQV-të përfshijnë bashkitë dhe njësitë administrative sipas ndarjes së re territoriale në fuqi që nga qershori 2015.
<i>Projekti</i>	Projekti i Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urës (PRPU)
<i>Personat e prekur nga projekti (PAP)</i>	PAP-të janë persona të prekur nga nevojat e përdorimit të tokës ose përvetësimit të PVZH-së në kuadër të projektit. Këta persona (a) preken sepse mund të humbasin, t'u mohohet ose të kufizohet qasja në asetet ekonomike; humbasin strehimin, burimet e të ardhurave ose mjetet e jetesës. Këta persona preken nëse duhet apo jo të lëvizin në një vend tjetër.
<i>Rajon</i>	Projekti ka një mbulim kombëtar duke filluar nga veriu në jug të Shqipërisë, në varësi të vendndodhjeve të Urave që propozohen të jenë pjesë e rehabilitimit dhe përmirësimit në kuadër të financimit të projektit.
<i>Kostoja e zëvendësimit</i>	Do të thotë zëvendësim i aktiveve me një shumë të mjaftueshme për të mbuluar koston e plotë të aktiveve të humbura dhe kostot përkatëse të transaksionit. Kostoja do të bazohet në normën e tregut (norma tregtare) sipas ligjit shqiptar për shitjen e tokës ose pronës. Për sa i përket tokës, kjo mund të kategorizohet si më poshtë: (a) "Kosto zëvendësimi për tokën bujqësore" nënkupton vlerën e tregut para projektit të tokës me potencial të barabartë produktiv ose përdorimi që ndodhet në afërsi të tokës së prekur, plus kostot e : (b) përgatitjen e tokës në nivele të ngjashme me ato të tokës së prekur; dhe (c) çdo taksë regjistrimi dhe transferimi.
<i>Plani i Veprimit për Risistemimin (PVZH/RAP), Plani i Shkurtuar i Veprimit për Zhvendosje (ARAP) ose "Plani i Risistemimit"</i>	Është një instrument (dokument) i zhvendosjes i përgatitur kur identifikohen vendndodhjet e projekteve. Në raste të tilla, blerja e tokës çon në zhvendosje fizike të personave, dhe/ose humbje të strehimit, dhe/ose humbje të mjeteve të jetesës dhe/ose humbje, mohim ose kufizim të aksesit në burimet ekonomike. PVZH përgatitet nga njezhvillues I ARRSH (Zhvilluesi i mundshëm) duke marrë parasysh njerëzit dhe jetesën e tyre. PVZH përmban kërkesa specifike dhe detyruese ligjore për rivendosjen dhe kompensimin e palës së prekur përpara zbatimit të aktiviteteve të projektit. PVZH është një raport specifik për vendndodhjen për ndikimet aktuale të njohura dhe është përgatitur në përputhje me dispozitat e kësaj KPZHje me pikëpamjet e PAP-ve.
<i>Korniza e Politikave të Zhvendosjes (KPZH)</i>	Është një instrument që do të përdoret gjatë zbatimit të aktiviteteve të projektit si mjet udhëzues. KPZH përcakton politikën e zhvendosjes dhe kompensimit, aranzhimet organizative dhe kriteret e projektimit që do të zbatohen për të përmbushur nevojat e njerëzve që mund të preken nga projekti.

1. Hyrje

1.1 OBJEKTIVI I PROJEKTIT

Qeveria e Shqipërisë nëpërmjet Ministrisë së Financave dhe Ekonomisë dhe Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë kërkon financim për Projektin e Rehabilitimit dhe Përmirësimit të Urës Shqiptare (BRUP) nga Banka Botërore (BB). Projekti për Rehabilitimin dhe Përmirësimin e Urave (BRUP) synon të financojë rehabilitimin ose rindërtimin e urave dhe strukturës prioritare në NRN sipas standardeve moderne, në mënyrë që të rrisë besueshmërinë, performancën operationale dhe qëndrueshmërinë e tyre ndaj ndryshimeve të ardhshme klimatike dhe ngjarjeve të rreziqeve gjeologjike. Gjithashtu, për të garantuar qëndrueshmërinë e investimeve, projekti do të financojë komponentë që synojnë forcimin e kapaciteteve të Autoritetit Rrugor Shqiptar në administrimin e aseteve të urës dhe kanalit.

Objektivi i zhvillimit të projektit është të rrisë besueshmërinë e urave dhe infrastrukturës shoqërore përgjatë Rrjetit Rrugor Kombëtar të Shqipërisë nëpërmjet modernizimit dhe qëndrueshmërisë klimatike.

1.2 KOMPONENTET E PROJEKTIT

Komponentët e Projektit janë si më poshtë:

Komponenti 1: Rehabilitimi ose rindërtimi i urave dhe kanaleve prioritare dhe strukturave përkatëse (kostoja totale e vlerësuar: 82 milion USD)

Komponenti 2: Ndërtimi i kapaciteteve institucionale (kostoja totale e përlogaritur: 13 milionë USD) konsideroni të ndryshimin e këtij komponenti për "Modernizimin e BMS" duke përfshirë mbështetjen e plotë për ARRSH për të ndërtuar dhe për të ofruar instrumentet si rregullime të BMS dhe SLA.

Komponenti 3: Menaxhimi i projektit (kostoja totale e vlerësuar: 5 milion USD)

Komponenti 4: Komponenti i reagimit ndaj urgjencës (CERC) (kostoja totale e vlerësuar: 0 USD)

Komponenti 1: Rehabilitimi ose rindërtimi i urave dhe kanaleve prioritare dhe strukturave përkatëse (kostoja totale e vlerësuar: 82 milion USD). Ky komponent do të financojë rehabilitimin ose rindërtimin e urës dhe kanaleve prioritare në NRN. Urat dhe kanalet prioritare do të zgjidhen bazuar në kriteret e mëposhtme: i) rëndësia socio-ekonomike për shkak të vendndodhjes së tyre përgjatë korridoreve kryesore ekonomike dhe tregtare, ose lidhjes së popullatave të cënueshme me shërbimet publike, vendet e punës dhe qendrat e tregut; dhe/ose ii) cënueshmëria dhe rreziku i dështimit për shkak të kushteve të tyre të përkeqësuar strukturore ose vendndodhjes së tyre në zona të vendit të prirura ndaj fatkeqësive natyrore ose ndryshimeve klimatike; dhe iii) kërkon ndërhyrje brenda shtatë viteve të ardhshme, deri në datën e mbylljes së projektit. Punimet civile do të jenë të dizajnuara për norma të reja elasticiteti për t'i bërë ballë fatkeqësive natyrore të ardhshme dhe ndryshimeve klimatike (veçanërisht për Shqipërinë, tërmetet, stuhitë e erës, përmybtjet, ngjarjet ekstreme të temperaturës). Punimet do të projektohen gjithashtu për të a) rritur kapacitetin e rrugës aty ku nevojitet për të përballuar rritjen aktuale dhe të ardhshme të vëllimit dhe përzierjes së trafikut (mjetet e rënda), dhe nevojat e

këmbësorëve të popullatës rurale dhe lokale; dhe b) të përmirësojë sigurinë rrugore për të siguruar që superstruktura e urës, sinjalistika dhe karakteristikat gjeometrike, duke përfshirë rrugët në afërsi, të jenë plotësisht në përputhje me kodet euro, dhe të adresojnë mangësitë e identifikuara nga auditimi i sigurisë rrugore.

Komponenti 2: Ndërtimi i kapaciteteve institucionale (kostoja totale e përlogaritur: 13 milionë USD) merni në konsideratë ndryshim e këtij komponenti për "Modernizimin e BMS" duke përfshirë mbështetjen e plotë për ARRSH-në për të ndërtuar kapacitete dhe për të ofruar instrumentet si rregullime të BMS dhe SLA. Për të garantuar qëndrueshmërinë e investimeve sipas Komponentit 1, ky komponent do të financojë aktivitete më të buta që synojnë forcimin e kapaciteteve të ARRSH-së në menaxhimin e aseteve të urës dhe kanalit. Kjo do të përfshijë, harmonizimin e kodeve shqiptare të projektimit të urave me ato të BE-së (Eurocodes); përmirësimi i sistemit të menaxhimit të urës (BMS); dhe trajnimin e stafit të ARRSH-së për ta përdorur siç duhet për monitorimin e ardhshëm dhe planifikimin e mirëmbajtjes së aseteve.

Prokurimi dhe instalimi i sensorëve thelbësorë në distancë në afërsisht 100 ura kyçe në NRN do të sigurojë të dhëna të vazhdueshme monitorimi mbi gjendjen e urave, nivelet e stresit strukturor, shpejtësinë e erës dhe nivelin e ujit për të mundësuar që ARRSH-ja të optimizojë planifikimin e mirëmbajtjes dhe të parashikojë rreziqet dhe të ndërhyjë. Në një kohë të përshtatshme. Informacioni nga sensorët e instaluar të telekomandës do të futet automatikisht në BMS dhe do të përdoren për planifikimin dhe vendimmarrjet e ardhshme.

Komponenti 3: Menaxhimi i projektit (kostoja totale e vlerësuar: 5 milion USD). Ky komponent do të financojë aktivitetet e përditshme të menaxhimit të projektit nga Ekipi i Menaxhimit të Projektit (PMT) duke përfshirë aktivitetet e prokurimit dhe mbikëqyrjes së kontratave të punëve civile dhe pajisjeve, dhe menaxhimin financiar, si dhe mbledhjen dhe analizën e të dhënave të M dhe V. Së fundi, duke pasur parasysh kapacitetet e dobëta teknike të ARRSH-së dhe EMP-së në urat dhe tombinat, ky komponent do të financojë edhe shërbimet e asistencës teknike të ekipit të ekspertëve të urave për t'i mbështetur ata në prokurimin dhe mbikëqyrjen e punimeve civile si dhe në përgatitjen e specifikimit teknike, prokurimi dhe marrja e pajisjeve të zyrës dhe në vend.

Komponenti 4: Komponenti i reagimit ndaj urgjencës (CERC) (kostoja totale e përlogaritur: 0 USD) Ky komponent zero dollarësh është projektuar për të ofruar një përgjigje të shpejtë në rast të një krize ose emergjence të përshtatshme, duke i mundësuar Qeverisë së Shqipërisë t'i kërkojë Bankës Botërore të rialokimi i fondeve të projektit për të mbështetur reagimin ndaj emergjencave dhe rindërtimin aty ku nevojitet. Një aneks i CERC-së do të përgatitet gjatë përgatitjes së projektit, duke specifikuar aranzhimet e zbatimit për komponentin, duke përfshirë procesin e aktivizimit të tij, rolet dhe përgjegjësitë e agjencive zbatuese, një listë të aktiviteteve që mund të financohen, aspektet mjedisore dhe sociale dhe marrëveshjet. Kur Qeveria e Shqipërisë ka përcaktuar se ka ndodhur një krizë ose emergjencë e përshtatshme dhe Banka Botërore është dakord me një përcaktim të tillë, qeveria mund të kërkojë dhe të kërkojë miratimin e Bankës për të përfshirë aktivitetet përkatëse në kuadër të Projektit. Në situata të tilla, të gjitha instrumentet mjedisore dhe sociale, siç mund të kërkohej, për aktivitetet e shtuara duhet të përgatiten, zbulohen dhe miratohen nga Banka.

1.3 FUSHAT E PROPOZUARA TE PROJEKTIT

Projekti i propozuar pritet të ketë një mbulim kombëtar, bazuar në vendndodhjet e urave të mundshme të propozuara siç paraqitet në tabelën 1 më poshtë:

Tabela 1. Lista paraprake e Urave të propozuara, Vendndodhjet përkatëse dhe lloji i pritshëm i ndërhyrjes.

Emri i urës	Seksioni rrugor	Lloji i ndërhyrjes
Orikum	Pusi Mesinit - Kryqëzim Palasë	Rindërtimi
Selenice	Vlore	Rindërtim & Përmirësim
Dragot	Tepelene	Rindërtim & Përmirësim
Ura 1	Tirane - Ndroq - Plepa	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Drithasit U-101-01-02	Libonik- Plasë	Rehabilitim
Ura 2	Tirane - Ndroq - Plepa	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 39+435	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 46+605	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 47+538	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 51+050	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 36+426	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura e Lekrit km 51+707	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Ura Petran U-75-07-11	Përmet - Çarshovë	Rehabilitim
Ura e Lekrit km 25+815	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Dodës U-31-02-01	Kukës – Peshkopi	Rehabilitim
Burrel – Klos	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura e Babanit U-03-08-01	Bilisht - Baban	Rindërtimi
Ura e Zajës U-31-01-01	Kukës – Peshkopi	Rehabilitim
Ura e Topojanit U-06-06-01	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura e Kirit , U-05-01-01	Shkoder - Mjede	Rehabilitim
Kryqëzim Ulëz (Historic bridge?) U-06-02-02	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura e Lekrit km 28+375	Përmet - Carshovë	Rindërtim & Përmirësim
Klosit U-06-03-05	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Valbonës U-22-04-01	Bajram Curri – Sopot	Rehabilitim
Ura km 13+723	Ersekë - Leskovik	Rindërtim & Përmirësim

Ura km 5+000	Ersekë - Leskovik	Rindërtim & Përmirësim
Qafë Mali – Fushë Arrez	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Burrel – Klos	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura e Karicës U-06-02-04	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Kryqëzim Ulëz – Burrel	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Klosit (dalje) U-06-04-01	Skuraj – Burrel	Rindërtimi
Ura, 11+8 m	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Qafë Mali – Fushë Arrez	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Lajthizë	Qafë Shllak – Qafë Mali	Rehabilitim
Qafë Mali – Fushë Arrez	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura, 3x6.5	Skuraj – Burrel	Rindërtimi
Qafë Mali – Fushë Arrez	Skuraj – Burrel	Rehabilitim
Ura, 1x14m	Burrel – Klos	Rehabilitim
Ura e Gojan U-30-03-03	Hadroj – Gjegjan	Rehabilitim
Ura, 3+010	Fier - Kufi Tepelenë	Rehabilitim
Gjirokaster, 64+400	Kufi Mallakastër - Kakavijë	Rehabilitim
Ura Bahcallek, Km 37+000 U-01-06-01	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Lezhes, Km 1 + 800	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Kakavie, 90+450	Kufi Mallakastër - Kakavijë	Rehabilitim
Ura e Zogut (historic bridge) U-06-01-01	Fushë Milot - Milot	Rehabilitim
Ura e Shkumbinit U-04-03-02	Rrogozhine - Lushnje	Rehabilitim
Ura, km 40+960.0	Durres - Fier, SH4-N	Rehabilitim
Ura, km 41+520.0	Durres - Fier, SH4-N	Rehabilitim
Ura e Lezhes, (mbikalimi i trenit km 2+700)	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Ura e Peqinit	Rrogozhine - Elbasan	Rehabilitim
Ura e Drinit te Bardhe	Kukes - Krum	Rehabilitim
Ura Plezhe, Km26+800 U-01-06-02	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Ura e Murrashit	Elbasan - Librazhd	Rehabilitim
Ura Gjadrit, Km 2+517 U-05-01-07	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura Fushe-Arrez 61+457	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura e "Drinit te Zi" U-05-04-07	Kukes - Morine	Rehabilitim
Ura ne kryq. Velipoje, Km35+600	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Ura pas Usekut 25+900	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim

Ura e Balldrenit U-07-01-06	Lezhe – Shkoder	Rehabilitim
Ura (Kryqezim Hadroj)	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura e Peshkatarit U-03-01-03	Tirane - Elbasan	Rehabilitim
Sagice, Km 4 + 500	Muriqan - Shkoder	Rehabilitim
Ura Spathari Nr.1 U-05-01-03	Shkoder - Mjede	Rehabilitim
Ura e Zeze U-01-02-01	Fush Kruje - Thuman	Rehabilitim
Ura km 94+986	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura e Spatharit Nr.2 U-05-01-04	Shkoder - Mjede	Rehabilitim
Ura Bicaj 57+673 U-05-03-06	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura km 80+718	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura e Oblikes Km 6+500 U-41-01-01	Muriqan - Shkoder	Rehabilitim
Ura km 82+098	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura km 94+080	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura Kthesa e Mjedes U-05-01-05	Shkoder - Mjede	Rehabilitim
Ura e Suçit U-06-03-03	Klos - Peshkopi	Rehabilitim
Ura, km 113+033	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura Gomsiqes, Km 23+917	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura, km 115+537 (near Kalimash)	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura, km 66+243	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura, km 63+600	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura, km 67+110	Mjede-Kukes	Rehabilitim
Ura, km 67+368	Mjede-Kukes	Rehabilitim

2. Qëllimi dhe Parimet e Kornizës së Politikave të Zhvendosjes

Qëllimi i KPZH-së është të ofrojë politika dhe procedura për të zbutur humbjen e tokave private dhe asetëve tokësore, jotokësore, si dhe humbjen rezultante të të ardhurave, për shkak të zbatimit të Projektit në përputhje me standardet e Bankës Botërore ESF, konkretisht ESS 5 për blerjen e tokës, kufizimet në përdorimin e tokës dhe zhvendosjen e pavullnetshme, si dhe ligjet dhe rregulloret në fuqi të Qeverisë Shqiptare. KPZH-ja është përgatitur sepse gjurmët e investimeve që do të financohen në kuadër të Projektit, dhe rrjedhimisht shkalla dhe shtrirja e saktë e ndikimit, mund të dihet vetëm gjatë zbatimit të projektit. Një Plan Veprimi për Risistemimin (PVZH)/ Plani i Shkurtuar i Veprimit për

Zhvendosje (aRAP) do të përgatitet në përputhje me dispozitat e kësaj KPZH dhe do t'i dorëzohet Bankës për konfirmim, sipas rastit.

Në përgjithësi, nënprojektet duhet të hartohen dhe zbatohen në mënyrë të tillë që të shmangin dhe minimizojnë humbjen e aseteve private. Ndikimet e pashmangshme duhet të trajtohen me masa zbutëse që do të jenë të mjaftueshme për të rikthyer jetesën e nivelit para nënprojektit. Njerëzit e prekur duhet të konsultohen në mënyrë adekuate dhe të marrin pjesë në mënyrë domethënëse në zhvillimin dhe zbatimin e masave zbutëse. Më poshtë është një përmbledhje e parimeve kyçe të zbatueshme sipas projektit BRUP.

- i. Konsultimi dhe pjesëmarrja e komuniteteve të prekura: Popullsia lokale, duke përfshirë, por pa u kufizuar në njerëz që mund të ndikohen drejtpërdrejt dhe negativisht nga projekti, do të konsultohen në mënyrë domethënëse dhe do të marrin pjesë në nënprojektet e zhvillimit dhe zbatimin të financuar nga Projekti. Në veçanti, pikëpamjet dhe perspektivat e tyre do të përfshihen në RAP-et që do të zhvillohen për nënprojektet përkatëse.
- ii. Minimizimi i ndikimit: Projekti do të bëjë çdo përpjekje për të shmangur dhe minimizuar humbjen e tokës dhe aseteve private jotokësore duke siguruar një konsultim kuptimplotë dhe pjesëmarrjen e popullsisë vendase gjatë proceseve të zhvillimit dhe zbatimin të nënprojekteve.
- iii. Kompensimi me vlerën e zëvendësimit: kur humbja e tokës dhe aseteve jotokësore nuk mund të shmanget plotësisht, do të bëhen përpjekje për të kompensuar plotësisht humbjet e tilla dhe për të rivendosur jetesën e nivelit të para-nënprojektit me masa zbutëse, duke përfshirë, por pa u kufizuar në kompensimin në para me vlerë zëvendësuese, të sigurohet përpara se të ndodhin humbje ose ndikime të tilla.
- iv. Përgatitja e një Plani Veprimi për Risistemimin (RAP/aRAP): kur humbjet e tokës ose aseteve private jotokësore nuk mund të shmangen dhe duhet të sigurohen masa zbutëse, do të përgatitet një PVZH/aRAP në përputhje me procedurat e parashikuara në këtë KPZH, dhe miratuar nga Banka, përpara se të fillojë zbatimi i këtyre nënprojekteve.
- v. Opsionet e negociuara të kompensimit: Kudo që është e mundur, duhet të arrihet një konsensus me njerëzit e prekur për masat zbutëse që duhen dhënë dhe kompensimin që duhet paguar. Të gjitha konfliktet mbi tokën do të zgjidhen në mënyrë transparente dhe në një mënyrë që nuk është shtrënguese. Do të bëhen përpjekje për të zgjidhur konfliktet në çdo qytet. Kur kjo nuk është e mundur, duhet të konsultohen gjykatat.
- vi. Konsiderata për grupet sociale të cënueshme: Këto janë grupe që përfshijnë njerëz nga popullsia me asete minimale, analfabetë dhe/ose të moshuar të cilët mund të kenë nevojë për ndihmë të veçantë për të rivendosur mjetet e jetesës. Dallimet gjinore duhet të monitorohen pasi familjet me kryefamiljare femra mund të humbasin më shumë.

Zgjidhja e boshllëqeve ndërmjet ligjeve shqiptare dhe ESS 5-së së Bankës: Në rast të ndonjë boshllëku ose mospërputhjeje ndërmjet kuadrit ligjor shqiptar dhe Standardeve të Bankës Botërore për Zhvendosjen e Pavullnetshme, dispozitat e kësaj KPZH-je, si pjesë e marrëveshjes ndërkombëtare të nënshkruar ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Banka Botërore, do të zbatohet në bazë të ligjit të shpronësimit nr.8561, datë 22.12.1999, i ndryshuar me ligjin 11/2020 datë 12.02.2020.

3. Kuadri ligjor

3.1 Kuadri ligjor shqiptar për blerjen dhe shpronësimin e tokës

Në nenin 41/4 të Kushtetutës së Shqipërisë parashikohet: “Shpronësimet ose kufizimet e një të drejte pronësie që barazohen me shpronësimin, lejohen vetëm kundrejt kompensimit të drejtë”.

Për më tepër, në Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut, është parashikuar në Akt. 1 “E drejta e pronës” të Protokollit 1: “Çdo person fizik ose juridik ka të drejtën e gëzimit paqësor të pasurisë së tij. Askush nuk mund të privohet nga pronat e tij pavaresisht interesit të publikut dhe në varësi të kushteve të parashikuara nga ligji dhe nga parimet e përgjithshme të së drejtës ndërkombëtare...”

Në këtë frymë është në fuqi Ligji nr. 8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimet dhe marrjen e përkohshme të pronës private për interes publik” i ndryshuar. Ligji i përmendur parashikon të gjithë procedurën se si fillon një procedurë shpronësimi, për çfarë arsye, nga cili subjekt dhe të drejtën e pronarëve për të kundërshtuar vlerësimin e pronës të bërë në mënyrë të njëanshme nga institucionet shtetërore.

Gjithsesi, një marrëveshje ndërkombëtare e ratifikuar me ligj ka përparësi në zbatim përpara ligjit të zakonshëm. (Neni 122 pika 2 i Kushtetutës së Shqipërisë) Për më tepër, nëse një ligj krijon një përplasje me një marrëveshje ndërkombëtare të ratifikuar me ligj, do të zbatohet marrëveshja ndërkombëtare. Ky parim garanton që marrëveshja ndërkombëtare e huasë e nënshkruar ndërmjet Qeverisë Shqiptare dhe Bankës Botërore, ka përparësi aplikimi përballë ligjit të zakonshëm, veçanërisht përballë ligjit të përmendur “Për shpronësimin....”.

Në këtë moment ligji që është në fuqi për rregullimin e shpronësimeve në Shqipëri është ligji nr.8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimet dhe marrjen e përkohshme të pronës private për interes publik”, i cili është ndryshuar së fundmi me Ligjin 11. /2020 datë 12.02.2020 “Me disa ndryshime dhe shtesa në ligjin nr.8561...”.

Ky ndryshim është botuar në Fletoren Zyrtare Shqiptare më 10 Mars 2020 dhe ka hyrë në fuqi në datën 25 Mars 2020 (15 ditë pas publikimit të ligjit).

Ndryshimet bazë që janë miratuar në ligjin “Për shpronësimet” me ndryshimin - ligji nr. 11/2020 datë 12.02.2020, përkthehen si më poshtë:

Së pari, për herë të parë i njej të drejtën për të përcaktuar dhe llogaritur kompensimin e pronave në pronësi private, të shpronësuara për interes publik, në bazë të përcaktimeve të marrëveshjes ndërkombëtare të korigjuar me ligj për realizimin e projekteve. Konkretisht, dispozitat në këtë KPZH-je do të rregullojnë kompensimin e pronave private të prekura nga Projekti, si pjesë e marrëveshjes ndërkombëtare ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Bankës Botërore për Projektin.

Së dyti, po krijohet një agjenci e re që quhet Agjencia Shtetërore e Shpronësimeve dhe referuar nenit 11 pika 5 të ligjit 8561, datë 22.12.1999, ndryshuar me ligjin nr.11/2020, datë 12.02.2020, është një

institucion në varësi të ministrit përgjegjës për zhvillimin urban dhe ka përgjegjësitë kryesore si më poshtë:

- a) planifikon dhe administron kërkesat për shpronësim nga institucionet përkatëse;
- b) llogarit vlerën e kompensimit për çdo pronë të prekur nga shpronësimi;
- c) mbikëqyr mbarëvajtjen e procedurave të shpronësimit;
- d) krijon një bazë të dhënash për të gjitha procedurat e shpronësimit dhe pagesën e çdo kostoje shpronësimi;
- e) ka të drejtë të hyjë në negociata me subjektet që do të shpronësohen, për vlerën e kompensimit të shpronësimit dhe afatin kohor për likuidimin e kësaj vlere, rregulla të sakta për mënyrën e trajtimit të negociatave me subjektet e shpronësuara përcaktohen nga Këshilli i Ministrave, bazuar në propozimin e ministrit përgjegjës për zhvillimin urban.

Në kuadër të këtij projekti, përgatitja e një plani shpronësimi që përfshin llogaritjen e kompensimit, si dhe mbikëqyrjen e procesit të shpronësimit dhe negociatat me personat e prekur nga shpronësimi, do të kryhet nga ARRSH/PMT ose konsulentë kompetentë të punësuar nga ARRSH, në përputhje me këtë KPZH (Shih Seksionin 3.3 më poshtë).

Këshilli i Ministrave me vendimin nr.395, datë 13.05.2020 ka përcaktuar mënyrën e organizimit dhe funksionimit të Agjencisë Shtetërore të Shpronësimit.

Ndryshim tjetër është se kërkesa për shpronësim do të dorëzohet në Agjencinë Shtetërore të Shpronësimeve dhe jo në ministrinë kompetente siç ishte paraparë para miratimit të amendamentit - Ligji nr.11/2020, datë 22.12.1999. Ndërkohë propozimi në Këshillin e Ministrave për miratimi i kërkesës për shpronësim bëhet nga ministri përgjegjës për zhvillimin urban, i cili për strukturën aktuale të qeverisë i referohet ministrit të infrastrukturës dhe energjisë.

Një rezyme e shkurtër e parimeve të parashikuara me ligjin nr. 8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimin...”, ndryshuar me ligjin nr. 11, datë 12.02.2020 jepet më poshtë:

- Projekti synon interes publik (neni 8/ç i ligjit “Për shpronësimin...”);
- Subjekti përfitues në procesin e shpronësimit do të jetë bashkia përkatëse e çdo qyteti (neni 9 i ligjit “Për shpronësimet...”)
- Komuna duhet të dorëzojë kërkesën me listën e dokumenteve të nevojshme në Agjencinë Shtetërore të Shpronësimeve;
- Agjencia Shtetërore e Shpronësimeve duhet të ndjekë procedurën ligjore, për publikimin e kërkesës për shpronësim, mbledhjen e ankesave të pronarëve të prekur dhe përgatitjen e draftit të aktit nënligjor për Këshillin e Ministrave;

- Procedura do të konsiderohet e përfunduar, kur pronarët me një deklaratë miratojnë transaksionin e pronës në favor të QSH-së;
- Propozimi në Këshillin e Ministrave për miratimin e kërkesës për shpronësim bëhet nga ministri përgjegjës për zhvillimin urban.
- Vendimi për shpronësimin (për pronarët që nuk janë dakord me shpronësimin) do të miratohet nga Këshilli i Ministrave dhe do të hyjë në fuqi menjëherë, si dhe do të botohet në Fletoren Zyrtare;
- Pronarët e prekur kanë të drejtën e ankimit në Gjykatë për dëmshpërblimin dhe nëse nuk ndjekin këtë procedurë, vendimi i Këshillit të Ministrave do të jetë titull ekzekutiv.

Dy konsiderata të tjera ligjore duhen theksuar:

- Zhvlerësimi i pronës

Gjatë marrjes së tokës për interes publik mund të ndodhë që disa prona të mos jenë të nevojshme t'i merren pronarit, por në të njëjtën kohë pronari nuk do të mund ta gëzojë pronën si më parë dhe kështu ai ka të drejtë të kompensohet për zhvlerësimin e pasurisë së tij. Si rasti i dy parcelave të cilat preken në masën më shumë se 80%, por jo tërësisht. Ky instrument nuk zbatohet aq shpesh në praktikë, por parashikohet nga ligji 8561, dhe sipas nenit 18 thuhet “Kompensimi jepet për vlerën e amortizimit të pronës në rastet kur shpronësimi për interes publik shoqërohet me zhvlerësimi i pjesës së pasurisë që nuk është shpronësuar ose i pasurisë që ndodhet pranë asaj që shpronësohet. Rastet, mënyrat dhe përlllogaritjet e masës së dëmshpërblimit përcaktohen me udhëzim të Këshillit të Ministrave.”

Marria në posedim të pronës

Gjatë marrjes së tokës mund të ndodhë që disa prona të nevojiten të merren për përdorim të përkohshëm, si rasti i zgjerimit të rrugës së fshatit për të lejuar kalimin e automjeteve të mëdha gjatë punimeve për zbatimin e projektit. Në raste të tilla, pjesa e tokës private e nevojshme do të merret përkohësisht dhe do t'u kthehet pronarëve fillestarë pas projektit, por me pagesën e qirasë. Kërkesa për posedim të përkohshëm të një prone duhet t'i drejtohet Agjencisë Shtetërore të Shpronësimeve, duke përshkruar pronën, arsyen, afatin dhe kompensimin për pronarin. Pronari ka të drejtë të ngrejë ankim në gjykatë kundër një vendimi të tillë.

Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 138, datë 23.3.2000 parashikon kriteret ligjore për vlerësimin e pronave të prekura nga shpronësimi.

Toka: Vlerësimi i tokave urbane të shpronësuar, tokave brenda qytetit të vijës së verdhë dhe pronave të njësisë administrative përcaktohet sipas çmimeve të miratuara me vendim të Këshillit të Ministrave që rrjedhin nga ligji nr. 133, datë 2015 “Për trajtimin dhe finalizimin e pronës”. të procesit të kompensimit të pronës”.

Pronat e banimit: Vlera e kompensimit të shpronësimit për pronat e banimit do të bazohet në çmimin mesatar të shitjes sipas të dhënave të Agjencisë Shtetërore të Kadastrës.

Pronat Industriale dhe Bujqësore: Vlera e kompensimit të shpronësimit për pronat industriale dhe bujqësore do të bazohet në çmimin mesatar të shitjes sipas të dhënave të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë/Agjencisë Shtetërore të Shpronësimeve. Amortizimi i pronës duhet të zbritet nga çmimi.

Toka bujqësore, sipërfaqet pyjore etj.: Vlera e parashikuar e kompensimit për tokat bujqësore, sipërfaqet pyjore, kullotat dhe kullotat do të përcaktohet në bazë të çmimeve të miratuara me vendimin e Këshillit të Ministrave plotësues të ligjit nr.133/2015 Për trajtimin e pronës dhe finalizimit të procesit të kompensimit të pronës”. Në rastet kur nuk ka çmime të miratuara për rajone të caktuara, vlerësimi për tokat bujqësore, sipërfaqet pyjore, kullotat dhe kullotat përcaktohet në bazë të çmimit mesatar të shitjes në dispozicion në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës.

Pemët frutore: Për pemët frutore vlera e përlllogaritur llogaritet duke marrë parasysh kostot e investimit dhe shpenzimet. Kjo vlerë llogaritet për njësi (numri i pemëve frutore) ose njësi për sipërfaqe toke (m² vresht, fidanishte etj.). Investimet e pranishme në tokë, shpenzimet totale dhe faktorë të ndryshëm amortizimi parashikohen me direktiva të veçanta të Ministrisë së Bujqësisë.

Kulturat: Për kulturat, vlera e vlerësuar llogaritet në bazë të rendimentit të pritshëm dhe çmimit për njësi të tregut.

Ndërtimet pa leje: Për investimet e kryera nga pronarë pronash që nuk janë të regjistruar në ish-ZRPP-në Agjencinë Shtetërore të Kadastrës (pa titull), subjekti që fillon shpronësimin ka të drejtë të kryejë procedurën nëse: pronarët e pronës kanë ose (i) ka nisur një proces administrativ pranë ish-Agjencisë së Legalizimit dhe Integritit të Pronave Informale (ALUIZNI) sipas ligjit nr.9482, datë 3.4.2006 “Për legalizimin, urbanizimin dhe integrimin e pronave informale (të përditësuar”); në rast të paligjshmërisë, ndërtesa (ose punime shtesë në objektin ekzistues) janë deklaruar më parë dhe janë kualifikuar më vonë për leje legalizimi nga ish-ALUIZNI, bazuar në kriteret e përcaktuara në vendimin e Këshillit të Ministrave nr.438, datë 28.6.2006 “Për kriteret, procedurat dhe dokumentacionin e kërkuar që përcaktojnë legalizimin e pronave informale” ose (ii) janë në proces marrjeje leje legalizimi, etj

3.2 STANDARDET E BANKËS BOTËRORE PËR SHPRONESIMIN E TOKËS, KUFIZIMET NË SHFRYTËZIMIN E TOKËS DHE SHPRONESIMIN JO VULLNETAR (ESS 5)

ESS5 e Bankës Botërore për blerjen e tokës, kufizimin e përdorimit të tokës dhe zhvendosjen e pavullnetshme pranon se përvetësimi i tokës në lidhje me projektin dhe kufizimet në përdorimin e tokës mund të kenë ndikime negative mbi komunitetet dhe personat. Blerja e tokës në lidhje me projektin ose kufizimet në përdorimin e tokës mund të shkaktojnë zhvendosje fizike (zhvendosje, humbje të tokës së banimit ose humbje të strehës), zhvendosje ekonomike (humbje toke, asete ose akses në asete, duke çuar në humbjen e burimeve të të ardhurave ose mjeteve të tjera jetesën), ose të dyja. Termi “zhvendosje e pavullnetshme” i referohet këtyre ndikimeve. Risistemimi konsiderohet i pavullnetshëm

kur personat ose komunitetet e prekura nuk kanë të drejtë të refuzojnë blerjen e tokës ose kufizimet në përdorimin e tokës që rezultojnë në zhvendosje.

Standardet e Bankës Botërore kërkojnë gjithashtu zbatimin e ligjeve vendore për vlerësimin dhe kompensimin e humbjeve për aq sa përshtaten me parimet e BB-së (Arritja e kostos së zëvendësimit për asetet e humbura). Për të gjitha humbjet e aktiveve që i atribuohen drejtpërdrejt projektit, ESS5 kërkon që të sigurohet kompensim i plotë me vlerën e zëvendësimit.

3.3 BOSHLEQET MIDIS LIGJEVE SHQIPTARE DHE STANDARDEVE TË BANKËS BOTËRORE

Siç përshkruhet gjerësisht në tabelën e mëposhtme, analiza e hendekut midis kuadrit shqiptar për shpronësimin dhe blerjen e tokës dhe standardet e BB-së, lidhen kryesisht me aspektet e mëposhtme:

- vlera e kompensimit gjatë shpronësimit nuk është përcaktuar sipas një studimi specifik për vlerat e kompensimit që merr parasysh koston e zëvendësimit me vlerën e tregut;
- procesi i konsultimit nuk është i përcaktuar dhe nuk ka kërkesa specifike në legjislacionin shqiptar;
- procesi i planifikimit - nuk ka kërkesë për asnjë proces planifikimi me pjesëmarrje sipas legjislacionit shqiptar;
- Pronësia joformale ose e paregjistruar dhe të drejtat e poseduesve ose përdoruesve- legjislacioni nuk njeh të drejtat e poseduesve informale, pronarëve/përdoruesve prandaj nuk kualifikohen për rivendosje dhe mbështetje për jetesën; dhe
- Menaxhimi dhe zgjidhja e ankesave zbatohet vetëm gjatë njoftimit publik dy-javor të dosjes së shpronësuar.

Bazuar në nenin 8, pika 2, të përditësuar së fundi, të ligjit nr.11/2020, datë 12.02.2020, i cili ka ndryshuar ligjin nr.8561, datë 22.12.1999 “Për shpronësimin...”, dispozitat e kësaj KPZh, që bën pjesë në marrëveshjen ndërkombëtare ndërmjet Republikës së Shqipërisë dhe Bankës Botërore, do të zbatohet aty ku ka boshllëqe.

Tabela 2. Analiza e mangësive ndërmjet Kornizës Shqiptare të Shpronësimit, Blerjes dhe Standardeve të BB-së (ESS 5)

Tema / Çështja	Standardet Ndërkombëtare të BB	Dispozitat e Ligjit Shqiptar	Boshllëqe	Masat për tejkalimin e boshllëqeve
----------------	--------------------------------	------------------------------	-----------	------------------------------------

<p>Zhvendosja e pavullnetshme – Zhvendosja fizike dhe ekonomike</p>	<p>“Risistemimi i pavullnetshëm” sipas ESS5 i referohet zhvendosjes, zhvendosjes fizike (humbjes së strehimit) dhe zhvendosjes ekonomike (humbjes së mjeteve të jetesës). ESS5 mbulon të dyja: 1. Blerjen e tokës, e cila përfshin: (a) zhvendosjen e PAP-ve (b) blerjen e pronave; (c) blerjet e të drejtave pronësore (d.m.th. servitutet; të drejtat e kalimit) 2. Vendosja e kufizimeve që rezultojnë në humbjen e aksesit ndaj asetëve fizike ose burimeve natyrore.</p>	<p>Legjislacioni shqiptar, duke përfshirë Ligjin e Shpronësimit, nuk njih “zhvendosje të pavullnetshme”. Çështjet që lidhen me marrjen e tokës në interes publik rregullohen me Ligjin e Shpronësimit. Ligji rregullon të drejtën e shtetit për të shpronësuar pronat e personave fizikë ose juridikë për interes publik kundrejt kompensimit. Gjithashtu, do të sigurohet kompensim për zhvlerësimin e pronave që nuk janë objekt shpronësimi. Ligji rregullon posedimin e përkohshëm të tokës (p.sh. për punimet e ndërtimit, ngritjen e shesheve etj.), deri në 2 vjet, kundrejt kompensimit.</p>	<p>Hendeku kryesor është se legjislacioni shqiptar nuk njih zhvendosjen ose humbjen e mjeteve të jetesës që lidhen me blerjen e tokës. Ligji njih personat e prekur që kanë vetëm të drejta ligjore formale. Kufizimet që rezultojnë në humbjen e aksesit ndaj asetëve fizike ose burimeve natyrore nuk trajtohen në mënyrë eksplicite nga legjislacioni shqiptar.</p>	<p>Kryerja e PVZH/ARAP-it specifik për vendndodhjen, i cili do të përfshijë masa dhe do të hartojë mbështetjen dhe asistencën e duhur në përpjesëtim me ndikimin, si një mënyrë për të kapërcyer hendekun. Pronarët informale të ndërtesave të PAP-ve do të marrin kompensim në para. PAP ka të drejtë në kompensim në para me kosto zëvendësimi për ndërtimin e një ndërtimi me cilësi të ngjashme me kompensime shtesë lëvizëse dhe kalimtare</p>
<p>Procesi i planifikimit</p>	<p>Standardet kërkojnë që të përgatitet një Plan Veprimi për Risistemimin (ose Kuadri i Rivendosjes së Jetesës nëse nuk parashikohet zhvendosje fizike). PVZH përfshin një regjistrim dhe bazë të detajuar socio-ekonomike. Personat e prekur duhet të informohen dhe konsultohen gjatë procesit të planifikimit. Duhet të merren dispoza të veçanta në lidhje me konsultimin me grupet e cenueshme.</p>	<p>Kërkesa për shpronësim për interes publik duhet të përfshijë një listë të detajuar të pronave që do të shpronësohen, bazuar në regjistrin e AKK-së. Megjithatë, ai nuk merret me çështje socio-ekonomike. Pronarët e prekur duhet të njoftohen për aplikimin për shpronësim</p>	<p>Legjislacioni shqiptar nuk parashikon asnjë kërkesë për përgatitjen e planeve të zhvendosjes ose të restaurimit të jetesës. Përveç kësaj, nuk ka kërkesa në lidhje me konsultimin me personat e prekur ose për vëmendje të veçantë ndaj grupeve vulnerabël.</p>	<p>PVZH-të, Anketa e Censurit dhe vlerësimet e ndikimit socio-ekonomik do të përgatiten përveç kërkesave kombëtare</p>
<p>Konsultimet publike</p>	<p>Duhet të kryhen konsultime kuptimplote me personat dhe komunitetet e prekura, autoritetet lokale dhe, sipas rastit, organizatat joqeveritare.</p>	<p>PAP-të kontaktohen në vetë procesin e shpronësimit, por nuk ka asnjë diskutim publik.</p>	<p>Legjislacioni kombëtar nuk kërkon konsultim publik me personat dhe komunitetet e prekura</p>	<p>Promovuesi i projektit do të konsultohet publikisht për këtë dhe çdo instrument tjetër individual të zhvendosjes</p>
<p>Cut-off date/ Data e ndërprerjes</p>	<p>në mungesë të procedurave të qeverisë kombëtare, data e përfundimit të regjistrimit dhe inventarit të asetëve përfaqëson datën e fundit për pranueshmërinë. Individët që zhvendosen në zonën e prekur nga projekti pas datës së ndërprerjes nuk kanë të drejtë për kompensim dhe lloje të tjera ndihme. Informacioni në lidhje me datën e përfundimit duhet të jetë i mirë-dokumentuar dhe i shpërndarë në të gjithë zonën e projektit.</p>	<p>Kuptohet se data e vendimit të Këshillit të Ministrave për shpronësimin është data e përfundimit.</p>	<p>No gap/ Asnjë boshllëk</p>	<p>Promovuesi i Projektit do të konsultohet publikisht për këtë temë dhe do të shpjegojë rëndësinë e saj.</p>

<p>Marrëveshjet e negociuara</p>	<p>Zgjidhjet e negociuara inkurajohen për të ndihmuar në shmangien e shpronësimit dhe eliminimin e nevojës për të përdorur autoritetin qeveritar për të larguar njerëzit me forcë.</p>	<p>Zgjidhjet e negociuara inkurajohen nga Ligji i Shpronësimit. Art. 6 i Ligjit të Shpronësimit parashikon që kur pronari pranon t'ia kalojë pronën shtetit, sipas kushteve (kompensimit) të ofruara nga ministria kompetente, shpronësimi konsiderohet i përfunduar. Pronari duhet të informojë ministrinë kompetente brenda 15 ditëve nga njoftimi (publikimi) nëse e pranon ofertën (neni 16). Nëse nuk arrihet marrëveshja, pas marrjes së vendimit për shpronësim nga Këshilli i Ministrave, pronari i prekur ka të drejtë të ankohet në gjykatë për masën e dëmshpërblimit (neni 24).</p>	<p>No gap/ Asnjë boshllëk</p>	
----------------------------------	--	---	-------------------------------	--

<p>Vlera dhe Koha e Kompensimit</p>	<p>Kompensimi për aktivet e humbura do të sigurohet me koston e zëvendësimit, e llogaritur zakonisht si vlera e tregut të aktiveve plus kostot e transaksionit që lidhen me rivendosjen e këtyre aktiveve (tatimet e regjistrimit dhe transferimit). Amortizimi i strukturave dhe asetëve nuk duhet të merret parasysh. Kompensimi (strehim alternativ dhe/ose kompensim në para) duhet të sigurohet para zhvendosjes.</p>	<p>Sipas Ligjit të Shpronësimit, vlera e kompensimit të bazohet në vlerësimin e pronave të prekura nga Komisioni i Shpronësimit dhe të vërtetohet me Vendimin e KM. Kjo dispozitë shprehimisht shprehimisht se amortizimi i strukturave dhe asetëve duhet të merret parasysh. Nëse arrihet marrëveshja për kompensim, transferimi i pronës dhe pagesa e kompensimit do të bëhet brenda 15 ditëve nga njoftimi i pronarit të prekur se ai/ajo e pranon ofertën (neni 16). Nëse jo, kompensimi sigurohet në bazë të një vendimi për shpronësimi i Këshillit të Ministrave, brenda një periudhe tre mujore, ose pas vendimit të gjykatës (neni 23).</p>	<p>Legjislacioni shqiptar nuk merr parasysh koston e transaksionit dhe parashikon që të merret parasysh amortizimi, i cili nuk plotëson standardet “zëvendësuese vlerë” kërkesë</p>	<p>Promovuesi i Projektit do të llogarisë koston e transaksionit në buxhetin total</p>
<p>Sigurimi i strehimit/strehës adekuate me sigurinë e qëndrimit</p>	<p>Strehimi adekuat matet me cilësinë, sigurinë, përballueshmërinë, banueshmërinë, përshtatshmërinë kulturore, aksesueshmërinë dhe karakteristikat e vendndodhjes, duke përfshirë aksesin në infrastrukturë dhe shërbime. Siguria e qëndrimit do të thotë që personat e zhvendosur të mbrohen nga dëbimet me forcë, në masën më të madhe të mundshme. Vendbanimet e reja të risistemimit të ndërtuara për personat e zhvendosur duhet të ofrojnë kushte të përmirësuara jetese me sigurinë e qëndrimit.</p>	<p>Ligji për Programet Sociale për Strehimin e Banorëve të Zonave Urbane përcakton kriteret për kërkesat për strehim (sipërfaqe minimale banimi në m2/person)</p>	<p>Ligji i Shpronësimit nuk parasheh kompensim në natyrë dhe për këtë arsye nuk ka dispozita për banim adekuat me siguri pronësie. Ligji i Shpronësimit nuk përfshin asnjë dispozitë në lidhje me kërkesat e zhvendosjes.</p>	<p>Zhvendosja fizike nuk parashikohet dhe kjo kërkesë nuk ka gjasa të zbatohet. Megjithatë, për çdo PVZH individual, duke iu referuar projektit specifik, kjo do të merret parasysh nëse do të ketë zhvendosje fizike të parashikuara.</p>

Grupet e cenueshme	Asistencë specifike për grupet vulnerabël.	Sipas ligjit nr. 9355, datë 10.03.2005 “Për ndihmën dhe shërbimet sociale”, personat vulnerabël përfitojnë forma të ndryshme pagesash të mirëqenies sociale ose një sërë shërbimesh me bazë komunitare.	Asistenca specifike për grupet vulnerabël nuk është pjesë e procesit të shpronësimit në Shqipëri. Megjithatë, mjetet ligjore ekzistojnë jashtë procesit të shpronësimit për të ofruar ndihmë .	Promovuesi i Projektit do të ofrojë asistencë ligjore dhe zhvendosjeje
E drejta për kompensim / zhvendosje dhe të drejtat në rast të zhvendosjes fizike	ESS5 dallon tre kategori kryesore të njerëzve të prekur: 1- ata që kanë të drejta ligjore formale për asetet e prekura kanë të drejtë për kompensim të plotë me kosto zëvendësimi për tokën dhe strukturat sipas rastit; 2- ata që nuk kanë të drejta formale për asetet e prekura në kohën e regjistrimit, por që kanë një pretendim për tokën që njihet ose njihet sipas ligjeve kombëtare, kanë të drejtë për kompensim të ngjashëm si ato në Kategorinë 1; 3- ata që nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën që zënë nuk kanë domosdoshmërisht të drejtë për kompensim për tokën, por duhet të marrin: (i) kompensim për strukturat që ata zotërojnë dhe zënë dhe për çdo përmirësim tjetër të tokës me kosto të plotë zëvendësimi ; dhe (ii) në rast zhvendosjeje fizike, një zgjedhje opsionesh për strehim adekuat me siguri të qëndrimit dhe asistencë për zhvendosje.	Ligji i Shpronësimit u drejtohet personave të Kategorisë 1. Ligji i Kadastrës u drejtohet personave të Kategorisë 2. Ligji nr. 9232, datë 13.05.2004 “Për programet sociale për strehimin e banorëve të zonave urbane” vendos një kuadër ligjor për zhvillimin e programeve sociale të strehimit në bashkitë shqiptare, i cili mund të zbatohet për personat e kategorisë 3. Ligji përcakton rregulloret administrative dhe procedurat që do të sigurojnë planifikimin, menaxhimin dhe shpërndarjen e banesave sociale për personat vulnerabël, në përputhje me të ardhurat e tyre dhe nivelin e mbështetjes shtetërore	Mangësitë për njerëzit në kategorinë 3.	Masat specifike që do të hartohen në PVZH

<p>Mekanizmi i ankimit</p>	<p>Mekanizmi i ankimit Duhet të krijohet një mekanizëm ankimimi sa më shpejt që të jetë e mundur në proces, për të marrë dhe trajtuar në kohën e duhur shqetësimet specifike në lidhje me kompensimin dhe zhvendosjen që ngrihen nga personat e zhvendosur dhe/ose anëtarët e komuniteteve pritëse, duke përfshirë një mekanizëm rekursi. projektuar për të zgjidhur mosmarrëveshjet në mënyrë të paanshme. Mekanizmi, procesi ose procedura e ankesës duhet t'i trajtojë shqetësimet menjëherë dhe në mënyrë efektive, duke përdorur një proces të kuptueshëm dhe transparent që është i përshtatshëm nga ana kulturore dhe lehtësisht i aksesueshëm për të gjitha segmentet e komuniteteve të prekura, pa kosto dhe pa ndëshkim.</p>	<p>Ligji i Shpronësimit parashikon të drejtën e personave të prekur për të ngritur padi para gjykatave për të kërkuar kompensim më të lartë nga ai i përcaktuar në Vendimi për shpronësim i miratuar nga Këshilli i Ministrave, por personat e prekur nuk mund të kundërshtojnë procesin e shpronësimit në vetvete. Kërkesat nuk shkaktojnë pezullim të procesi i shpronësimit, edhe pse ato mund të rezultojnë në një kompensim më të lartë për t'u paguar nëse kështu vendoset nga gjykata kompetente.</p>	<p>Ndërkohë që nuk ka asnjë kërkesë në ligjin shqiptar për të krijuar një mekanizëm ankimimi jashtëgjyqësor, kjo nuk bie ndesh me procesin e përshkruar në ligjin shqiptar për sa kohë që personat e prekur mund të vazhdojnë të gëzojnë të drejtën e tyre kushtetuese për të adresuar çdo kërkesë në gjykatën kompetente siç e shohin. përshtatet.</p>	<p>Promovuesi i Projektit do të krijojë një mekanizëm ankimimi për dy nivele, duke përfshirë atë të brendshëm dhe të jashtëm, përpara se PAP-të t'i drejtohen drejtësisë, mjeti i fundit i mekanizmit të ankesave.</p>
<p>Ndihmë shtesë për PAP</p>	<p>Është e nevojshme të sigurohet asistencë ose gjatë ndërtimit. Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet nevojave të individëve dhe grupeve të varfër dhe vulnerabël. Ose për PAP-të e shpronësuar klienti duhet të mbështesë teknikisht PAP-të në mënyrë që të marrë kompensimin.</p>	<p>Asnjë dispozitë e veçantë ligjore</p>	<p>Është e nevojshme të sigurohet asistencë ose gjatë ndërtimit. Vëmendje e veçantë ndaj individëve dhe grupeve vulnerabël</p>	<p>Mbështetja gjatë ndërtimit. Mbështetja pas shpronësimit</p>

Zbulimi i informacionit dhe informacioni publik	Klienti duhet të përmbledhë informacionin e përfshirë në Planin e Veprimit të Ririsistimit ose Kornizën e Rivendosjes së Jetesës për zbulim publik për të siguruar që njerëzit e prekur të kuptojnë procedurat e kompensimit dhe të dinë se çfarë të presin në faza të ndryshme të projektit (për shembull, kur do të bëhet një ofertë për ta, sa kohë do të duhet të përgjigjen, procedurat e ankimit, procedurat ligjore që duhen ndjekur nëse negociatat dështojnë). Konsultimet do të vazhdojnë gjatë zbatimit, monitorimit dhe vlerësimit të pagesës së kompensimit dhe zhvendosjes	Ligji i Shpronësimit detyron Ministrinë që të njoftojë drejtpërdrejt personat e prekur (qoftë me postë rekomande ose me mjete të tjera njoftimi me konfirmim se njoftimi është marrë nga adresuesi; në rast se adresuesi banon jashtë vendit, njoftimi do të bëhet përmes publikimit në njësinë administrative/ bashkia ku ndodhet toka objekt shpronësimi) dhe të publikojë gjatë një jave të tërë kërkesën për shpronësim në Fletoren Zyrtare si dhe në gazetata kombëtare e vendore. Brenda pesëmbëdhjetë ditëve nga data e fundit e publikimit, personat që i nënshtrohen shpronësimit duhet të informojnë ministrinë për pretendimet e tyre në lidhje me pronat e prekura nga shpronësimi	Përveç njoftimeve për personat e prekur, nuk ka asnjë kërkesë në ligjin shqiptar për t'u konsultuar dhe për të zbuluar dokumentacionin publikisht. Megjithatë, këto konsultime dhe zbulime nuk janë të ndaluara dhe mund të akomodohen si masë specifike	Një konsultim dhe zbulim i tillë nuk janë të ndaluara dhe mund/duhet të akomodohen si masë specifike.
---	--	--	--	---

4. Ndikimi i pritshëm i projektit dhe kriteret e pranueshmërisë

Në zbatimin e Projektit, disa ndikime sociale mund të prekin komunitetin dhe popullsinë në zonat e projektit, në varësi të llojit dhe shkallës së nënprojektit që do të zbatohet.

Tabela 3. Kategoritë e humbjeve dhe ndikimet e tyre tek personat e prekur nga projekti

Kategoria e humbjes	Ndikimet Sociale
Zhvendosja fizike	Ka shumë pak gjasa të ndodhë, veçanërisht në një shkallë të gjerë, dhe një ndikim i tillë do të shmanget dhe minimizohet në masën e mundshme. Nëse ndodh, ndikimet mund të jenë maksimumi dhjetë objekte dhe kjo mund të jetë më pak e mundshme për shtëpitë dhe ka më shumë mundësi që lidhen me biznesin, objektet mbështetëse. Në këtë rast mund të ndodhë ndikimi i mëposhtëm: varfërimi, shqetësimi i sistemeve të prodhimit, humbja e burimeve të të ardhurave.
Humbja e tokës dhe asetëve jotokësore pa zhvendosje fizike	Humbja e asetëve ose aksesit në asete, rritja e kohës për të aksesuar burimet, ndikimet në mjetet e jetesës

Në përputhje me ESS5 të Bankës Botërore, grupet e mëposhtme të njerëzve kanë të drejtë për kompensime dhe/ose lloje të tjera masash zbutëse, nëse zbulohet se ata e zënë ose përdorin tokën në datën e fundit (që është data e fillimit i Regjistrimit):

- a. ata që kanë të drejta ligjore formale për tokën (përfshirë të drejtat zakonore dhe tradicionale të njohura sipas ligjeve të vendit);
- b. ata që nuk kanë të drejta ligjore formale për tokën në kohën kur fillon regjistrimi, por kanë një pretendim për tokën ose asetet e tilla -- me kusht që pretendime të tilla të njihen sipas ligjeve të vendit ose të njihen nëpërmjet një procesi të identifikuar në planin e zhvendosjes ;
- c. ata që nuk kanë asnjë të drejtë ligjore ose pretendim të njohur për tokën që po pushtojnë.

Personave të prekur të klasifikuar sipas paragrafit (a) dhe (b) do t'u sigurohet kompensim, risistemim dhe ndihmë rehabilitimi për tokën, ndërtesën ose asetet fikse në tokën dhe ndërtesat e marra nga projekti në përputhje me dispozitat e kësaj KPZh. Personat e mbuluar nga nënseksioni (c) më sipër kanë të drejtë për kompensim për humbjen e aseteve jotokësore që kanë ndërtuar në tokën që do të përvehtësohet nga Projekti, dhe ndihmë për zhvendosjen në vend të kompensimit për tokën që ata zënë.

Komunitetet duke përfshirë fshatrat që humbasin përgjithmonë tokë, burime dhe/ose akses në asete është shumë e pamundur.

Tabela 4. Tipologjitë e përgjithshme të grupeve të prekura nga projekti për projektin e rehabilitimit dhe përmirësimit të urës

Tipologji e përgjithshme	Definition /Përkufizimi
Pronarët e tokave private	Janë ata që kanë titull ligjor mbi tokën, strukturën dhe pasuritë e tjera
Përdoruesit informalë të tokës	Janë ata që kanë zaptuar toka shtetërore/bashkiake/komunale pa leje formale për qëllime banimi, biznesi apo të tjera.
Dhunesit	Dhunes janë personat që kanë shtrirë ndërtesat e tyre, tokat bujqësore, objektet afariste ose vendet e punës në toka shtetërore/bashkiake/komunale.
Qiramarrësit	Qiramarrës janë ata persona që kanë marrëveshje qiraje, të shkruara ose të pashkruara, me një pronar të pronës private me tituj të qartë pronësie, për të zënë një strukturë ose tokë për banim, biznes ose qëllime të tjera..
Pronarët e bizneseve	Ata pronarë të subjekteve tregtare që do të kenë nevojë të mbyllin bizneset e tyre, përkohësisht ose përgjithmonë, për shkak të zbatimit të projektit, të prekur nga toka.
Grupet e cënueshme:	A janë ato grupe të tilla si ata që janë nën skemat e ndihmës sociale, familje me kryefamiljare gra, me aftësi të kufizuara/të paaftë dhe familje pa tokë, të cilat do të trajtohen rast pas rasti.

5. Procesi i Planifikimit të Marrjes së Tokës

Zbatimi i aktiviteteve të projektit, (sipas komponentëve), do të përfshijë kryesisht përmirësimin e infrastrukturës së Urave dhe zgjerimin/rehabilitimin e strukturave ekzistuese. Këto aktivitete mund të kërkojnë blerjen e tokës, duke çuar në mohimin ose kufizimin e njerëzve të aksesit në burimet e tokës, shërbimet dhe lehtësitë sociale. Në këtë rast, Planet e Veprimit të Risistemimit (PVZH/aRAP) duhet të përgatiten në përputhje me këtë Kornizë të Politikës së Zhvendosjes (KPZH), përmes hapave të mëposhtëm:

5.1 SCREENING SOCIALE

Kur një nënprojekt identifikohet, ai do të ekzaminohet për të identifikuar nëse mund të ndikojë në tokën dhe/ose asetet private jotokësore kundrejt listës së kontrollit të shqyrtimit që është bashkangjitur në Aneksin 1 të kësaj KPZhje.

Ekzaminimi social do të kryhet nga specialisti social i ARRSH/PMT në partneritet me bashkitë përfituese. Konkretisht, specialisti social do t'u dërgojë bashkive përfituese përkatëse konceptin e nënprojektit të identifikuar dhe listën dhe procedurat e shqyrtimit social dhe do të kërkojë organizimin e një takimi konsultimi me popullsinë vendase. Bashkitë përfituese së bashku me ARRSH-në do të informojnë herët popullatën lokale për takimet e mundshme konsultative dhe do të shpërndajnë konceptin e projektit gjerësisht në mënyrë që popullsia lokale të mund të marrë pjesë në konsultime në mënyrë domethënëse. Specialistët socialë do të plotësojnë listën e kontrollit social së bashku me zyrtarët përkatës të bashkive përfituese dhe do të marrin pjesë në takime konsultative dhe do të përgatisin procesverbal. Bazuar në rezultatin, specialistët socialë do të përcaktojnë nëse pronë private tokësore apo jotokësore mund të ndodhë në nënprojektin e identifikuar. Kur nuk konstatohet se asnjë pasuri private tokësore ose jotokësore preket nga nënprojekti, nuk duhet të ndërmerren veprime të mëtejshme, përveçse duhet të krijohen mekanizma ankimi dhe popullsia lokale të vazhdojë të konsultohet gjatë gjithë kohëzgjatjes së nënprojektit.

Nëse ekzaminimi social tregon se pasuritë private të tokës dhe/ose jotokësore mund të preken, specialistët socialë të ARRSH/PMT do të informojnë stafin përkatës të ARRSH-së përgjegjës për projektimin inxhinierik të nënprojektit për ndikimin e mundshëm dhe do të kërkojnë masa për të shmangur ose minimizuar një ndikim të tillë.

Nëse konstatohet se ndikimi në asetet private të tokës dhe/ose jotokësore nuk mund të shmangët plotësisht, specialisti social do të fillojë procesin për përgatitjen e një Plani Veprimi për Risistemimin (PVZH).

5.2 REGJISTRIMI, DATA E PËRFUNDIMIT DHE ANKETA SOCIOEKONOMIKE

Pasi të konfirmohet se toka ose asetet private jotokësore do të preken sipas një nënprojekti, do të bëhet një regjistrim. Regjistrimi është një anketë e bazuar në terren për të identifikuar pronarët/banuesit e vërtetë të tokës që do të ndikohen nga projekti dhe kështu do të kualifikohen për kompensim dhe/ose mbështetje rehabilitimi siç parashikohet në këtë KPZH. Përshtatshmëria për kompensim do të vendoset për çdo nënprojekt në ditën e fillimit të Censurit të PAP (data e ndërprerjes). Data e ndërprerjes do t'i

njoftohet popullatës lokale shumë më herët përmes mediave lokale dhe mjeteve të tjera të përshtatshme.

PAP-të që vendosen në zonat e prekura pas datës së fundit nuk do të kenë të drejtë për kompensim. Megjithatë, atyre do t'u jepet një njoftim i mjaftueshëm paraprak, do t'u kërkohet të lirojnë objektet dhe të çmontojnë strukturat e prekura përpara zbatimit të nënprojektit. Materialet e strukturave të tyre të çmontuara nuk do të konfiskohen dhe nuk do të paguajnë asnjë gjobë apo sanksion.

Në rastin e pronarëve që mungojnë (p.sh. njerëzit me të drejta ligjore mbi tokën, por që jetojnë diku tjetër),

ata kanë të drejtë për kompensim dhe ARRSH-ja duhet të bëjë dhe dokumentojë përpjekje me mirëbesim për t'i gjetur dhe informuar për procesin. Këto përpjekje mund të përfshijnë përpjekjet për t'i arritur ato nëpërmjet fqinjëve të tyre, publikimin e një reklame në gazeta që informon për procesin, etj. Nëse ato nuk mund të gjenden dhe në përputhje me kërkesat lokale, shuma e kompensimit duhet të ndahet në një llogari të ruajtjes dhe të jetë vihen në dispozicion të pronarëve që mungojnë kur ata rishfaqen.

Pasi të caktohet data e ndërprerjes, do të kryhet një anketë socio-ekonomike për çdo nën-projekt. Ai duhet të adresojë të paktën sa vijon:

- Informacioni bazë socio-ekonomik i personave të prekur duke përfshirë: informacionin demografik të njerëzve të prekur, përdorimin e tokës dhe llojet e pronësisë; burimet e të ardhurave dhe cenueshmëria etj.
- Inventari i aseteve në pronësi të njerëzve të prekur, shkalla dhe shtrirja e ndikimit dhe humbja e aseteve, duke çuar në zhvillimin e Inventarit të Humbjeve.
- Lista e bizneseve që mund të preken, duke përfshirë ato me dhe pa formalitete për të drejtuar biznesin.
- Lista e njerëzve vulnerabël.
- Të dhënat kadastrale për të përcaktuar kufirin e pronësisë së tokës.
- Lista e personave pa pronësi formale ose të drejta të njohura për të përdorur tokën dhe/ose strukturat e ndërtimit në tokë, dhe përshkrimi i ligjshmërisë së pronësisë.
- Asetet e komunitetit ose burimet kulturore që mund të preken nga projekti.
- Përmbledhje e konsultimeve të kryera me personat e prekur.
- Të gjitha informacionet e tjera relevante.

5.3 PËRGATITJA E PVZH (RAP)

Pasi të jenë mbledhur të dhënat mbi profilin socio-ekonomik të njerëzve të prekur dhe shkallën dhe shtrirjen e ndikimit dhe humbjes, Plani i Veprimit për Risistemimin (PVZH) do të përgatitet për nënprojektin. Kur pritet të preken më pak se 100 persona, mund të përgatitet aPVZH i shkurtuar.

Një Plan Veprimi për Risistemimin (PVZH) duhet të adresojë, së paku:

- Përshkrimi i nënprojektit. Përshkrimi i përgjithshëm i nënprojektit
- Identifikimi i ndikimeve të mundshme të:
 - Komponentët ose aktivitetet e nënprojektit që shkaktojnë zhvendosje, duke shpjeguar pse toka e përzgjedhur duhet të merret për përdorim brenda kornizës kohore të projektit;
 - Zona e ndikimit të këtyre komponentëve ose aktiviteteve;
 - Shtrirja dhe shkalla e përvetësimit të tokës dhe ndikimet në struktura dhe asete të tjera fikse;
 - Çdo kufizim i imponuar nga projekti për përdorimin ose aksesin në tokën ose burimet natyrore;
 - Alternativat e konsideruara për të shmangur ose minimizuar zhvendosjen dhe pse ato u refuzuan; dhe
 - Mekanizmat e krijuar për të minimizuar zhvendosjen, për aq sa është e mundur, gjatë zbatimit të projektit
- Objektivat. Objektivat kryesore të programit të zhvendosjes
- Anketa e regjistrimit dhe studimet bazë socio-ekonomike:
 - Karakteristikat e familjeve të prekura (sistemet e prodhimit, puna, organizimi i familjes; dhe mjetet e jetesës që rrjedhin nga aktivitetet ekonomike formale dhe joformale; standardet e jetesës; etj.);
 - Informacion për personat vulnerabël;
 - Infrastruktura publike ose komunitare, prona ose shërbimet që mund të preken;
 - Personat e prekur që kualifikohen për kompensim dhe mbështetje rehabilitimi; dhe
 - Kushtet bazë për qëllime monitorimi dhe vlerësimi
 - Sistemet e posedimit dhe transferimit të tokës, duke përfshirë një inventar të pasurive të përbashkëta të burimeve natyrore nga të cilat njerëzit marrin jetesën dhe ushqimin e tyre, sistemet e uzufuktit që nuk bazohen në tituj (përfshirë peshkimin, kullotjen ose përdorimin e zonave pyjore) të rregulluara nga mekanizmat e njohur vendas të ndarjes së tokës , dhe çdo çështje të ngritur nga sisteme të ndryshme të të drejtave në zonën e projektit; (megjithatë, nuk do të ketë asnjë rast kur të gjitha komunitetet do të zhvendosen)

- Modelet e ndërveprimit social në komunitetet e prekura, duke përfshirë rrjetet sociale dhe sistemet e mbështetjes sociale, dhe si do të ndikohen ato nga projekti; dhe
- Karakteristikat socio-ekonomike dhe kulturore të komuniteteve të zhvendosura, duke përfshirë një përshkrim të institucioneve formale dhe joformale (p.sh. organizatat e komunitetit, grupet, organizatat joqeveritare (OJQ) që mund të jenë të rëndësishme për strategjinë e konsultimit dhe për hartimin dhe zbatimin e aktiviteteve të zhvendosjes, në masën që është relevante (nuk do të ketë raste kur komunitete të tëra do të zhvendosen)

- Kuadri ligjor.

- Shtirirja e fuqisë së blerjes së detyrueshme dhe vendosjes së kufizimit të përdorimit të tokës dhe natyrën e kompensimit që lidhet me të, si për metodologjinë e vlerësimit ashtu edhe për kohën e pagesës;
- Procedurat ligjore dhe administrative të zbatueshme, duke përfshirë një përshkrim të mjeteve juridike të disponueshme për personat e zhvendosur në procesin gjyqësor dhe kornizën normale kohore për procedura të tilla, dhe çdo mekanizëm të disponueshëm për zgjidhjen e ankesave që mund të jenë të rëndësishme për projektin;
- Ligjet dhe rregulloret që kanë të bëjnë me agjencitë përgjegjëse për zbatimin e aktiviteteve të zhvendosjes; dhe
- Boshllëqe, nëse ka, midis ligjeve dhe praktikave lokale që mbulojnë blerjen e detyrueshme, vendosjen e kufizimeve të përdorimit të tokës dhe sigurimin e masave të zhvendosjes dhe ESS5, dhe mekanizmave për të kapërcyer këto boshllëqe

- Kuadri institucional:

- Agjencitë përgjegjëse për aktivitetet e zhvendosjes dhe OJQ-të/OSHC-të që mund të kenë një rol në zbatimin e projektit, duke përfshirë mbështetjen për personat e zhvendosur;
- Kapaciteti i agjencive zbatuese në zbatimin e blerjes dhe zhvendosjes së tokës në përputhje me këtë KPZH, duke përfshirë masat e mundshme për zhvillimin e kapaciteteve.

- Përshtatshmëria. Kriteret për të përcaktuar përshtatshmërinë për kompensim dhe asistencë tjetër për zhvendosje, duke përfshirë datat përkatëse të ndërprerjes.

- Vlerësimi dhe kompensimi i humbjeve. Metodologjia që do të përdoret në vlerësimin e humbjeve për të përcaktuar koston e zëvendësimit të tyre; dhe një përshkrim të llojeve dhe niveleve të propozuara të kompensimit për tokën, burimet natyrore dhe asetet e tjera sipas ligjit vendor dhe masa të tilla plotësuese që janë të nevojshme për të arritur koston e zëvendësimit për to.

- Ndhimja për zhvendosje. Nëse një nënprojekt kërkon zhvendosjen fizike të familjeve ose bizneseve, ndihma që do t'u ofrohet atyre, duke përfshirë marrëveshjet për të siguruar strehim të përshtatshëm ose struktura biznesi dhe mbështetje tranzitore.

- Pjesëmarrja dhe konsultimi i komunitetit:
 - Strategjia për konsultimin dhe pjesëmarrjen e personave të prekur në hartimin dhe zbatimin e aktiviteteve të zhvendosjes;
 - Përmbledhje e pikëpamjeve të shprehura nga personat e prekur dhe si ato merren parasysh në përgatitjen e planit të zhvendosjes;
- Marrëveshjet e institucionalizuara me anë të të cilave njerëzit e prekur mund të komunikojnë shqetësimet e tyre tek autoritetet e projektit gjatë planifikimit dhe zbatimit.
- Orari i zbatimit. Datat e parashikuara të zhvendosjes, pagesat e kompensimit dhe aktivitetet e tjera për pastrimin e tokave për qëllime dhe të lidhura me përgatitjen dhe zbatimin e nënprojektit.
- Mekanizmi i zgjidhjes së ankesave. Procese dhe procedura të përballueshme dhe të arritshme, duke përfshirë palët përgjegjëse dhe buxhetin për të lejuar ata që besojnë se janë ndikuar negativisht nga projekti, të shprehin shqetësimet e tyre.
- Monitorimi dhe vlerësimi. Marrëveshjet për monitorimin e proceseve të zbatimit të PVZH-së dhe vlerësimin e rezultateve të zbatimit të PVZH-së.
- Kostot dhe buxheti. Kostoja e parashikuar e zbatimit të PVZH-së

Plani i Shkurtuar i Veprimit për Zhvendosje duhet të adresojë të paktën sa më poshtë:

- Anketa e regjistrimit të personave të zhvendosur dhe vlerësimi i pasurive: (Lista e personave të prekur dhe si ndikohen ata. Çfarë po humbasin konkretisht dhe vlerësimi?)
- Përshkrimi i kompensimit dhe asistencës tjetër për zhvendosje që do të ofrohet: (vetëshpjeguese: çfarë po jepet dhe si ndihmohen)
- Konsultimet me personat e prekur nga projekti (PAP) rreth alternativave të pranueshme: (raport mbi konsultimin)
- Përgjegjësia institucionale për zbatimin dhe procedurat për zgjidhjen e ankesave: (kush bën çfarë? dhe kur?)
- Marrëveshjet për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të ARAP
- Orari dhe buxheti: (koha për çdo hap dhe kostot)

ARRSH do të verifikojë në momentin e zbatimit të nënprojektit, nëse ndonjë nga banorët ka pretendime pronësie mbi pronën në rast se kjo është tokë publike. Nëse dikush ka pretendime të tilla pronësie, NJQV-ja dhe MIE-ja duhet t'i ndihmojnë ata të marrin titujt e pronësisë dhe t'i kompensojnë për pronën e shpronësuar

5.4 MIRATIMI E RAP-it/PVZH

ARRSH do të paraqesë draftin e PVZH në Bankë për aprovim. Asnjë punë fizike nuk duhet të fillojë aty ku një draft i PVZH/aRAP nuk është miratuar nga Banka, ose derisa PVZH i pastruar të jetë zbatuar plotësisht dhe personat e prekur të kenë marrë plotësisht të drejtat e tyre.

5.5 ZBATIMI I RAP-it/PVZH

Agjencia Shtetërore e Shpronësimeve (SAE) me njoftim publik, pikërisht me publikim në Fletoren Zyrtare dhe publikim në faqen zyrtare të internetit të SAE duhet të informojë publikun për synimin e saj për blerjen e tokës për nënprojektet. Një kopje e një njoftimi të tillë do t'i dërgohet çdo pronari, uzurpuesi dhe personi ose agjenti që ka interes në tokën e tij. Emrat dhe adresat e pronarëve, uzurpuesve dhe agjentëve do të jenë lehtësisht të konstatueshme.

Njoftimi duhet të tregojë qartë informacionin e përmendur më poshtë:

1. Propozimi i qeverisë për marrjen e tokës;
2. Qëllimi publik për të cilin kërkohet toka;
3. Propozim ose plan që mund të inspektohet në SAE ose në Zyrën e NJQV-ve/ekipit të menaxhimit të projektit ARRSH, gjatë orarit të punës; dhe
4. Udhëzim për çdo person të prekur, i cili, me njoftim me shkrim, mund të kundërshtojë shpronësimin, blerjen e tokës ose zhvendosjen.

Pagesat e kompensimit duhet të bëhen përpara se të ndodhë ndonjë blerje e aseteve ose zhvendosje fizike, përveç rasteve kur ato pagesa janë të shkallëzuara për t'u mundësuar njerëzve të prekur të fillojnë përgatitjen e vendeve të reja. Përgjegjësia e përgjithshme për pagesat për pretendimet e shpronësimit për Projektin është nën Këshillin e Ministrave. Këshilli i Ministrave është përgjegjës për nxjerrjen e vendimit të shpronësimit dhe autorizimin e fondeve të kërkuara. Transferimi i marrjes së tokës duhet të përfundojë plotësisht dhe të bëhet pagesa, përpara se të mund të kryhen punë në pronën e shpronësuar.

Çdo PAP do të marrë kompensimin e vlerësuar në një llogari bankare të hapur nga pronari për qëllime të shpronësimit. Shuma të tilla do të miratohen me VKM dhe fondet do të kalojnë në llogarinë bankare të çdo PAP-i, sipas dokumentacionit bankar të ofruar prej tyre. PAP-të duhet të informohen individualisht nga banka brenda transferimit të kompensimit në llogari. Çdo kosto që lidhet me hapjen dhe mirëmbajtjen e llogarisë do të mbulohet nga Ministria dhe shërbimi bankar do të ofrohet pa kosto për çdo PAP.

Transferimi i pagesës do të bëhet pas botimit në Fletoren Zyrtare të Vendimit të Shpronësimit. Vendimi i Këshillit të Ministrave për shpronësimin hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare. Në rast ankimi në Gjykatë, kur nuk arrihet marrëveshje, nëse vlerësimi i kompensimit nuk është dakorduar ndërmjet qeverisë dhe pronarit të tokës, një kompensim i tillë përcaktohet nga Gjykata. Në këto kushte personi i merr paratë nga banka, por në varësi të vendimit gjyqësor ka të drejtë të marrë një përfitim shtesë.

6. Matrica e të drejtave

Llojet e Ndikimit/Impaktit	Njerëz të kualifikuar	E drejta e kompensimit
Shpronësimi i tokave	Pronari/Mbanuesi i titullit të pronësisë	Kompensimi në para ose në natyrë për tokën e prekur ekuivalente me vlerën e tregut të pronës, e mjaftueshme për të zëvendësuar asetet e humbura dhe për të mbuluar kostot e transaksionit. Nëse toka e mbetur bëhet ekonomikisht e paqëndrueshme, tokat e tilla do të përvetësohen gjithashtu dhe do të paguhet kompensimi me vlera zëvendësuese.
Kufizimet e përdorimit të tokës	Pronari/Mbanësi i titullit të pronësisë	Kompensimi në para ose në natyrë i barabartë me humbjen e vlerës së tokës si rezultat i kufizimeve të përdorimit të tokës. Aty ku njerëzit e prekur nuk janë më në gjendje të mirëmbajnë asetet e tyre (ndërtesat, pemët, etj.) si rezultat i kufizimit të përdorimit të tokës, duke përfshirë edhe gjenerimin e të ardhurave, do të sigurohet kompensim me vlerë zëvendësuese.
Humbja e ndërtesave	Pronari i objektit, pa marrë parasysh statusin juridik të truallit ku është ndërtuar objekti	Kompensimi në të holla ose në natyrë për strukturat e prekura pjesërisht ose plotësisht pa zhvlerësim. Materialet e ndihmes do t'u dorëzohen personave të prekur.
Humbja e ndërtimit pa leje në tokën e vet		Toka dhe ndërtesa do të kompensohen njësoj si objekti ligjor
Humbja e ndërtimeve pa leje në tokë publike		Materialet do të kompensohen. Jo për tokën
Humbja e të korrave	Pronari i kulturës pa marrë parasysh statusin ligjor të tokës ku mbillen kulturat e humbura	Kompensimi në para të gatshme i barabartë me vlerën e drejtë të tregut të kulturave të prekura. Do të bëhen përpjekje që ndërtimi të fillojë pas sezonit bujqësor për të shmangur humbjen e të korrave.
Humbja e pemëve	Pronari i	Kompensimi në të holla bazuar në llojin, moshën dhe vlerën e

	pemës pa marrë parasysh statusin ligjor të tokës ku mbillen pemët e humbura	prodhimit të pemëve të prekura.
Humbje e përkohshme dhe/ose akses në tokë	Pronaret e tokës	Tarifa të pranueshme për banorët e prekur të tokës. Çdo dëmtim i aseteve do të kompensohet nga agjencia përgjegjëse (ARSH ose kontraktori, sipas rastit) me vlerën e zëvendësimit.
Humbja e të ardhurave	Persona të prekur me ose pa formalitete të plota	Nëse humbja e përhershme e burimeve të të ardhurave (përfshirë si rezultat i kufizimit të përdorimit të tokës), pagesa e parave të gatshme ekuivalente me të ardhurat për gjashtë muaj; në rast të humbjes së përkohshme të të ardhurave, pagesa e ekuivalentit të parave të gatshme për të ardhurat gjatë kohës së ndalimit, bazuar në të ardhurat/xhiro mesatare të vitit të kaluar.
Zhvendosja fizike	Banorë, pronarë biznesesh/pu nonjës	Zhvendosja fizike e familjeve dhe bizneseve do të shmanget për aq sa është e mundur, por nëse është e pashmangshme, ofrimi i një kompensimi të mjaftueshëm për të mbuluar shpenzimet e transportit dhe shpenzimet e jetesës/paga/qiraja për tre muaj (sipas rastit); dhe mbështetje për kërkimin e vendeve alternative të banimit/biznesit.
Njerëz vunerabël	PAP nën kufirin e varfërisë, të moshuar, invalidë, femra kryefamiljar e	Grantet e jetesës për zhvendosjen e familjeve të varfra/vulnerabël. Prioriteti i punësimit në punët e lidhura me projektet.
Shërbimet publike / ndërtesat / trashëgimia kulturore	Bashkitë, komunitetet	Zëvendësimi ose restaurimi i shërbimeve publike të dëmtuara ose të humbura, parqeve, trashëgimisë kulturore ose pasurive të tjera të prekshme me vlerë komunale ose sociale për komunitetet lokale.

7. Metodologjia e vlerësimit

Toka: Metoda e vlerësimit për vlerësimin e kompensimit duhet të marrë parasysh të gjitha burimet e disponueshme të informacionit në mënyrë që vlera e propozuar për kompensim të pasqyrojë vlerën e tregut / vlerën e zëvendësimit të tokës. Supozimet kryesore që duhen marrë në konsideratë në kornizën metodologjike mund të lidhen me kuadrin aktual rregullator për shpronësimin e tokës dhe ndryshimet e tij të fundit; analiza financiare mbi rrjedhën e të ardhurave neto në lokacione dhe lagje; transaksionet eventuale (shitje dhe qera) në rajon.

Ndërtesat: Vlera e banesave të banimit, strukturave komerciale dhe strukturave të tjera të prekura (të tilla si hambarët, gardhet dhe pajisjet e jashtme të gatimit) do të vlerësohen me vlerën e zëvendësimit bazuar në llojin e ndërtimit, koston e materialeve, llojin e ndërtimit, fuqinë punëtore, transportin dhe të tjera. Kostot e ndërtimit. Nuk do të aplikohet asnjë zbritje për amortizimin dhe kostot e transaksionit. Kjo metodë do të zbatohet për zonat pa treg të pasurive të paluajtshme. Për ndikimin e pjesshëm (nëse humbja është më pak se 15%), paguhet kompensimi për vlerën e zëvendësimit të strukturave të ndikuara. Vlerësimi do të përfshijë gjithashtu koston e aksesit në furnizimin me ujë nëse struktura e zhvendosur kishte akses ose nëse lokacioni i zëvendësimit nuk ofron akses. Kostot e vlerësuara do të kërkohen nga PAP dhe banorë të tjerë vendas dhe nga kontraktorët dhe furnitorët në zonat e prekura. Këto vlerësime nuk përfshijnë koston e tokës. Njësitë e pakompletuara të banimit ose njësitë që janë shembur do të vlerësohen në bazë të koston së zëvendësimit të materialeve.

Peme dru dhe pemët në prodhim: Kompensimi për kulturat në këmbë do të bazohet në normën e portës së fermës. Pemët do të vlerësohen sipas metodologjive të ndryshme në varësi të faktit nëse pema e humbur është drurë apo pemë prodhuese.

Pemët e drurit do të vlerësohen në bazë të kategorisë së moshës (a. fidan; b. pemë me moshë mesatare dhe c. pemë të rritura plotësisht), vlerën dhe vëllimin e tyre të drurit. Pemët frutore/prodhuese do të vlerësohen në bazë të moshës (a. fidani; b. të rriturit-jo frytdhënës; dhe c. frutat). Pemët e fazës (a) dhe (b) do të kompensohen në bazë të vlerës së investimit të bërë; Faza (c) pemët do të kompensohen me vlerën neto të tregut prej 1 viti të ardhura x numrin e viteve të nevojshme për të rritur një pemë të re plotësisht produktive. Normat e kompensimit për njësi do të vlerësohen nga konsulentët e projektit ose nga vlerësuesi i pavarur i autorizuar i bazuar në metodologji të qarta dhe transparente të pranueshme nga BB.

8. Konsultimet me popullatat e prekura

Për të siguruar që interesat e personave të prekur të përfshihen plotësisht në procesin e PVZH-së dhe në rivendosjen e të ardhurave, gjatë përgatitjes së nënprojektit do të kryhet një konsultim i plotë me personat e prekur, përfaqësuesit e çdo grupi të prekur, çdo grupi të interesuar dhe departamentet e ndryshme administrative dhe qeveritare, proceset e zbatimit.

8.1 MEKANIZMAT E KONSULTIMIT

Përveç dokumentimit të procedurave të shpronësimit të treguara më sipër, pasi të identifikohet rregullimi tentativ i punimeve civile, çdo përfitues i nënprojektit (NJQV) në bashkëpunim me ARRSH do të zhvillojë konsultime publike për të diskutuar proceset e marrjes së tokës. Të gjithë ata që zotërojnë ose zënë toka që do të preken nga nënprojektet përkatëse do të ftohen në takime konsultimi, në të cilat do t'u shpjegohet projekti dhe ndikimi i pritshëm, si dhe të drejtat e tyre për kompensim dhe masa të tjera zbutëse.

Qëllimi i konsultimeve në këtë fazë është të sigurohet që të gjithë njerëzit që mund të preken potencialisht nga nënprojektet përkatëse të ndërgjegjësohen për natyrën e nënprojektit, ndikimet e mundshme, të drejtat e tyre dhe rrugët për ankesa ajrore. Do të përgatitet një fletëpalosje që do të përshkruajë natyrën e nënprojektit, përfitimet dhe ndikimet e mundshme, si dhe informacionin e kontaktit të personave përgjegjës për nënprojektet, duke përfshirë zyrtarët e marrëdhënieve me publikun e NJQV-ve përkatëse dhe stafin social të ARRSH/PMT-së, të cilat do të ndahen me pjesëmarrësit e takimeve konsultative dhe i njoftohen popullatës lokale gjerësisht në vendet përkatëse publike. Fletëpalosje do të përshkruajë gjithashtu Mekanizmat e Rregullimit të Ankesave për nënprojektet përkatëse. Konsultimet do të vazhdojnë për hartimin e detajuar dhe zbatimin e nënprojekteve, në mënyrë që të sigurohet që pikëpamjet e njerëzve potencialisht të prekur janë adresuar në mënyrë adekuate në përputhje me këtë KPZH.

8.2 MEKANIZMAT E SHQYRTIMIT TË ANKESAVE

Komiteti për zgjidhjen e ankesave (GRC). Për çdo nënprojekt do të krijohet një Komitet për zgjidhjen e ankesave për të trajtuar ankesat dhe ankesat, duke përfshirë ato që mund të lidhen me humbjen e tokës dhe asetëve jotokësore, si dhe me ndikimet negative në të ardhurat dhe mjetet e jetesës. Komiteti do të përfshijë stafin përkatës të NJQV-së dhe stafin e ARRSH-së. ARRSH do të krijojë gjithashtu një Komitet ad hoc për trajtimin e ankesave, i cili do të organizohet kur ankesat që nuk mund të adresohen në nivel bashkie të ngrihen në nivele më të larta.

Procedura: Nën drejtimin e specialistit social të ARRSH/PMT, GRC do të bëjë çdo përpjekje për të arritur një zgjidhje miqësore të të gjitha ankesave të ngritura për nënprojektet përkatëse. Ankuesit mund t'i dërgojnë ankesat e tyre përmes postës elektronike, letrave ose telefonatave. Lejohet paraqitja anonime e ankesave. GRC do t'u përgjigjet ankuesve me shkrim brenda 10 ditëve nga marrja e ankesës. Nëse kjo përpjekje dështon, ARRSH do të organizojë Komitetin e Trajtimit të Ankesave për të diskutuar ankesat dhe për të identifikuar zgjidhjet që janë në përputhje me ligjet kombëtare dhe këtë KPZH. Një përgjigje do t'i dërgohet ankuesve, me shkrim, brenda 10 ditëve nga marrja e ankesës. Nëse ankuesit ende nuk janë të kënaqur, ata janë të lirë të paraqesin një çështje gjyqësore për të kërkuar një zgjidhje.

Popullata lokale e komunave ku do të zbatohet një nënprojekt do të informohet për Mekanizmin e Rregullimit të Ankesave gjatë takimeve konsultative. Fletëpalosja e nënprojekteve që do të përgatitet gjithashtu do të përshkruajë mekanizmat e ankesave dhe do të shpërndahet gjerësisht brenda komunës.

Proceset dhe procedurat e detajuara për trajtimin e ankesave do të jepen në Manualin e Operacioneve. Funkcionimi i GRM-së do të monitorohet dhe vlerësohet rregullisht nga specialistët socialë të ARRSH/PMT dhe do të raportohet në Bankë përmes raportit të rregullt të progresit.

9. Marrëveshja e kostos dhe financimit

Kostoja e zbatimit të PVZH-së do të mbulohet nga Projekti. Kostoja e zbatimit të PVZH-së në veçanti kostoja e kompensimit mund të vlerësohet vetëm kur të identifikohen nënprojektet përkatëse, megjithatë, të gjitha nënprojektet do të kërkojnë koston e (i) stafit të ARRSH-së në menaxhimin e ndikimeve sociale të nënprojekteve përkatëse dhe (ii) zhvillimin e një PVZH-je për nënprojektet përkatëse, nëse është e rëndësishme. ARRSH ka punësuar tashmë një specialist social brenda PMT-së dhe do të ruajë kapacitetet gjatë gjithë zbatimit të projektit. Për sa i përket koston së përgatitjes së PVZH-së, kostoja totale do të varet nga numri si dhe nga kompleksiteti i PVZH-ve që do të përgatiten, por do të përfshihet në koston e përgatitjes së nënprojektit dhe do të mbulohet nga buxheti i projektit. Buxheti për kompensim do të sigurohet nga Qeveria e Shqipërisë bazuar në PVZH-në specifike të nënprojektit bazuar në ligjin e shpronësimit nr. 8561, datë 22.12.1999, ndryshuar me ligjin 11/2020 datë 12.02.2020.

10. Marrëveshjet Institucionale dhe Zbatuese

10.1 PËRGJEGJËSIA INSTITUCIONALE PËR ZBATIMIN E PROJEKTIT

Ish-Ministria e Zhvillimit Urban, aktualisht Ministria e Infrastrukturës dhe Energjisë ka përgjegjësinë përfundimtare për zbatimin e të gjithë komponentëve të projektit së bashku me ARRSH. Një komitet i përbërë nga Autoritetet e Projektit PAP do të krijohet për të qenë përgjegjës për mbikëqyrjen e zbatimit të PVZH-së. ARRSH do të përgatisë vizitat në terren të bazuara në RAP/PVZH dhe mbi të dhënat e marra nga NJQV dhe institucione të tjera. ARRSH do të bashkëpunojë edhe me të gjitha institucionet vendore për zbatimin e suksesshëm të PVZH-së. PVZH-ja do t'i dorëzohet GBB-së për miratim përpara zbatimit. Një studim i vlerësimit të pronës, një pjesë integrale e projektimit, do të shërbejë si bazë për përgatitjen e PVZH.

NJQV-të (Bashkitë, Njësitë Administrative) janë përfituesit përfundimtarë të zbatimit të projektit. Nga institucioni kërkohet asistencë dhe prezencë e vazhdueshme gjatë gjithë ecurisë së projektit.

Ish-Zyra e Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme/Agjencia Shtetërore e Kadastrës për çdo rreth në zonën e Projektit, nën autoritetin e Zyrës Qendrore të Regjistrimit, të cilat janë përgjegjëse për identifikimin dhe verifikimin e kufijve të pronave dhe të pronësisë.

Zyrat e Administrimit dhe Mbrojtjes së Tokës (ish Zyrat e Kadastrës) në kuadër të Rajonit, të cilat do të qartësojnë certifikatat e ndarjes së tokës për tokën bujqësore që nuk është regjistruar zyrtarisht dhe transferuar në KSA.

Rajonet dhe bashkitë do të jenë përgjegjëse për koordinimin e procedurave zbatuese dhe ekzekutimin e kompensimit.

10.2 RREGULLIMET INSTITUCIONALE PËR ZBATIMIN E PROCESIT TË SHPRONSIMIN E TOKËS

Tabela 5. Marrëveshjet Institucionale për Zbatim

Hapat	Institucioni	Përshkrimi i përgjegjësi	Koha	Shënim
Planifikimi i PVZH-së				
I	ARRSH/PMT/NJQV/ose Konsulent në emër të ARRSH	Identifikimi i PAP-ve, llogaritja e vlerës së RAP-it konform ESS5 të BB-së	Gjatë fazës së hartimit të projektit	Informacion mbi efektet e projektit, nevojat për RAP/ARAP, vlerësimi dhe verifikimi i PAP-ve
II	ARRSH/PMT/NJQV/ose Konsulent në emër të ARRSH	Konsultimi PAP	Hartimi i projektit, përpara përgatitjes përfundimtare të projektit	Shpjegimi i aseteve që do të preken, identifikimi i mënyrës më të mirë për kompensim, shpjegimi i kohës së kompensimit, aktorët kryesorë në procesin e zbatimit, procedurat që do të ndërmerren dhe të drejtat për ankesa. Informacioni duhet të ketë qenë i disponueshëm për PAP-të 20 ditë përpara takimit.
III	ARA/PMT/ ose Konsulent në emër të ARRSH	Krijimi i Komitetit të Ankesave	Që në fazën e hershme të planifikimit të projektit	Komiteti i Ankesave duhet të formalizohet dhe kontaktet specifike duhet t'u jepen PAP-ve.
IV	ARRSH/PMT/ose Konsulent në emër të ARRSH	Përgatitja e draft raportit të PVZH-së	Gjatë hartimit të projektit	Përgatitja e draft Raportit të PVZH/ARAP në përputhje me ESS5
V	ARRSH/NJQV/ose Konsulent në emër të ARRSH	Konsultimi i draft PVZH me PAP	Gjatë hartimit të projektit	Konsultimi i draft PVZH/ARAP me komunitetet e prekura dhe dhënia e kohës për pranimin e ankesave
VI	ARRSH/NJQV/ose Konsulent në emër të ARRSH	Përgatitja e raportit përfundimtar të PVZH-së	Para fillimit të punimeve	Përgatitja e Raportit përfundimtar të RAP/ARAP duke marrë parasysh komentet e BB dhe Movie
VII	WBG	Miratimi i raportit përfundimtar të PVZH/ARAP	Para fillimit të punimeve	WBG nuk duhet të paraqesë asnjë kundërshtim ndaj PVZH-së përpara fillimit të procesit të zyrtarizimit të tij

VIII	ARRSH/NJQV/ Agjencia Shtetërore e Shpronësimeve (SAE)	Kërkesë për shpronësim për interes publik	Para fillimit të punimeve	Plotësimi i kriteve të parashikuara me ligj, veçanërisht dokumentet e nevojshme që vërtetojnë nevojat e shpronësimit
IX	Agjencia Shtetërore e Shpronësimit	Komisioni i Shpronësimit pranë (Agjencisë Shtetërore të Shpronësimit) duhet të shqyrtojë kërkesën dhe dokumentet	Para fillimit të punimeve	Ngritja e Komisionit të Shpronësimit, verifikimi i dokumentacionit mbi pronat, llogaritja dhe verifikimi i vlerës së kompensimit.
		Nëse plotësohen kriteret ligjore, SAE fillon procedurat e shpronësimit.		
		Nëse jo, kërkesa do të refuzohet		
X	Autoriteti vendor/ARSH/ SAE/PAP	Përpiloni marrëveshjen duke marrë parasysh pretendimet e pjeseve dhe legjislacionin	Para fillimit të punimeve	Jepni zgjidhje dhe nxisni marrëveshje që mbështesin kërkesat e PAP-ve sipas legjislacionit
XI	ARA/SAE	Formalizimi dhe ekzekutimi i RAP/ARAP për të mundësuar kompensimin e PAP-ve	Para fillimit të punimeve	Do të nxirret një vendim i Këshillit të Ministrave për kompensim, në përputhje me Kuadrin e Politikës së Risistemimit dhe ESS5 të BB, bazuar në PVZH/ARAP të miratuar.
XII	Këshilli i Ministrave	Miraton vendimin e shpronësimit për interes publik;	Para fillimit të punimeve	VKM-ja zbatohet 1 muaj pas deklarimit në gazetën zyrtare
XIII	ARRSH / Komisioni i Ankesave	Sigurohuni që vendimet e Komisionit të Shpronësimit të bazohen në Legjislacionin Shqiptar dhe standardet E&S të BB-së dhe të marrin në konsideratë	Para fillimit të punimeve	Vlerësimi i përputhshmërisë ndërmjet kërkesave të palëve të interesuara

		kërkesat e PAP-ve		
XIV	MoIE/ SAE	Marrëveshja me PAP për shpronësim.	td	Important: the fair evaluation of the properties
		Publikimi i njoftimit për shpronësimin - Deklarim		The procedure must be followed carefully and respecting the right of the third persons to prevent the complaint to the Court
		Shqyrtoni sugjerimet dhe ankesat e personave të prekur nga procesi		The expropriation it will be done for the persons who will accept to be compensated with the conditions published.
		Përgatit projektvendimin për Këshillin e Ministrave.		Përgatitja e VKM-së për kompensimin e PAP
		Ose		
		Refuzoni propozimin në MPB me propozimin për rishikim, nëse nuk është në përputhje me ligjin. Paguani kompensimin për personat e prekur nga projekti		
XV	ARRSH (ose Konsulent në emër të ARRSH)/Komiteti i Ankesave	Asistencë në marrëdhëniet ndërmjet PAP-ve dhe autoriteteve vendore dhe qeveritare, verifikimet dhe mbikëqyrja e zbatimit të PVZH-së	td	Verifikimi i përputhshmërisë së marrëveshjes ndërmjet palëve të interesuara.
XVI	ARA/PMT	Lëshimi i memo pastrimi	Para fillimit të punimeve	ARRSH/PMT ofron një memorandum pastrimi për fillimin e punimeve që siguron zbatimin e masave

				kompensuese/zbutëse përpara se të ndodhin ndonjë ndikim në lidhje me blerjen e tokës
Zbatimi i PVZH-së				
XVII	ARRSH (ose Konsulent në emër të ARRSH/PMT)/Komiteti i Ankesave	Nëse është e nevojshme, ndihma e PAP për procedurat e ankesave për organet administrative, procedurat e PVZH-së, vlerat e kompensimit etj dhe mbështetja e ankesave të PAP-ve në Gjykatë.	td	Nëse PAP-të do të kenë ankesa
XVIII	PAPs	Hapja e një llogarie bankare dhe raportimi i saj në MovIE	td	Mbështetja institucionale e procesit të kompensimit
XIX	MIE/NJQV	Të paguajë dëmshpërblimin për personat e prekur nga shpronësimi para fillimit të punimeve	td	Sigurohuni që kompensimet të bëhen në lidhje me (shumën dhe kohën) e marrëveshjeve të nënshkruara nga palët e interesuara dhe përpara fillimit të zbatimit të projektit
XX	ARA (ose Konsulent në emër të ARA/PMT)	Sigurohuni që zbatimi i procesit të ketë marrë parasysh të gjitha pretendimet nga të dyja palët e interesuara	td	Sigurohuni që kompensimet të bëhen në lidhje me (shumën dhe kohën) e marrëveshjeve të nënshkruara nga palët e interesuara
XXI	ARA/PMT	Përgatitni raportin përfundimtar për zbatimin e PVZH-së	td	Duke pasur parasysh që kompensimet duhet të përfundojnë para fillimit të zbatimit të projektit.
XXII	MIE,PAP, ARRSH/	Caktimi i	td	Ensure a signed document that shows the RAP is finished and the compensation is done.

	NJQV	procesit të zbulimit sipas kërkesave të palëve të interesuara dhe në respekt të VKM-së	tdb	Ky dokument do të verifikojë gjithashtu se në të ardhmen tokat e shpronësuara janë në pronësi të MIE-së
--	------	--	-----	---

11. Programi i Monitorimit

ARRSH/PMT është në përgjithësi përgjegjëse për monitorimin dhe vlerësimin e zbatimit të kësaj KPZH-je dhe të PVZH-ve/aRAP-ve përkatëse në nivel nënprojekti.

Objektivi kryesor i KPZH-së është të përmirësojë ose të paktën të rivendosë burimet sociale dhe të jetesës së njerëzve të prekur nga nënprojektet përkatëse. Procesi i zbatimit duhet të sigurojë që ky objektivi të arrihet në një kohë të arsyeshme me burimet e alokuara. Prandaj, monitorimi i proceseve të zbatimit të KPZH-së dhe dhënia e ndihmës institucionale dhe financiare për njerëzit e prekur janë projektuar si pjesë integrale e funksionimit dhe menaxhimit të përgjithshëm të Projektit. Zbatimi i KPZH-së do të mbikëqyret dhe monitorohet rregullisht nga specialisti social i ARRSH-së i vendosur pranë PMT/EMP-së, në nivel projekti dhe personat përgjegjës të NJQV-së në nivel nënprojekti. NJQV-ja përfituese do të monitorojë proceset e marrjes së tokës duke përdorur treguesit e monitorimit dhe vlerësimit (treguesit e procesit, ofrimit dhe ndikimit). Qëllimi i monitorimit dhe vlerësimit është që të ofrojë komente për të gjitha palët e interesuara mbi progresin e bërë në funksion të një zbatimi në kohë dhe gjithëpërfshirës të PVZH-ve përkatëse dhe të identifikojë problemet sa më shpejt që të jetë e mundur për të lehtësuar përshtatjen në kohën e duhur të aranzhimeve të zbatimit. Objektivat janë të:

- a) Të sigurojë që standardi i jetesës së njerëzve të prekur të rivendoset ose përmirësohet;
- b) Të konstatojë nëse aktivitetet janë në zhvillim e sipër sipas planit dhe afatet kohore janë duke u përmbushur;
- c) Të vlerësojë nëse kompensimi, masat rehabilituese janë të mjaftueshme;
- d) Identifikoni problemet ose çështjet e mundshme; dhe
- e) Identifikoni metodat për të zbutur me shpejtësi problemet.

ARRSH do t'i raportojë Bankës performancën e zbatimit të KPZH-së nëpërmjet raportit të rregullt të progresit të projektit. Standardet specifike të monitorimit do të jenë:

- Fushata informative dhe konsultimi i realizuar;

- Statusi i marrjes së tokës dhe pagesave për kompensimin e tokës;
- Kompensimi për strukturat dhe asetet e tjera të prekura;
- Zhvendosja e personave të prekur, nëse ka;
- Pagesat për humbje të të ardhurave;
- Përzgjedhja dhe shpërndarja e sipërfaqeve zëvendësuese të tokës, nëse është e nevojshme;
- Aktivitetet e rivendosjes së të ardhurave dhe
- Ankesat dhe zgjidhja e tyre.

Informacioni i mësipërm do të mblidhet nga ARRSH nëpërmjet komunikimit të rregullt me NJQV-në dhe aktiviteteve monitoruese të kryera nga specialisti social i ARRSH/PMT, i cili është përgjegjës për monitorimin e aktiviteteve të përditshme të zhvendosjes së nënprojekteve nëpërmjet mjeteve të mëposhtme:

- Rishikimi i informacionit të regjistrimit për të gjithë PAP;
- Konsultime dhe intervista joformale me PAP;
- Studime të thelluara të rasteve;
- Mostra e anketës së PAP;
- Intervistat e informatorëve kryesorë; dhe
- Takimet publike të komunitetit.

Për çdo PVZH ose ARAP që do të përgatitet, ARRSH do të përgatisë një raport të përfundimit të PVZH/ARAP dhe do të raportojë dhënien e të drejtave dhe rezultateve të zbatimit të RAP/aRAP.

Shtojca 1: Lista e pyetjeve per projektim.

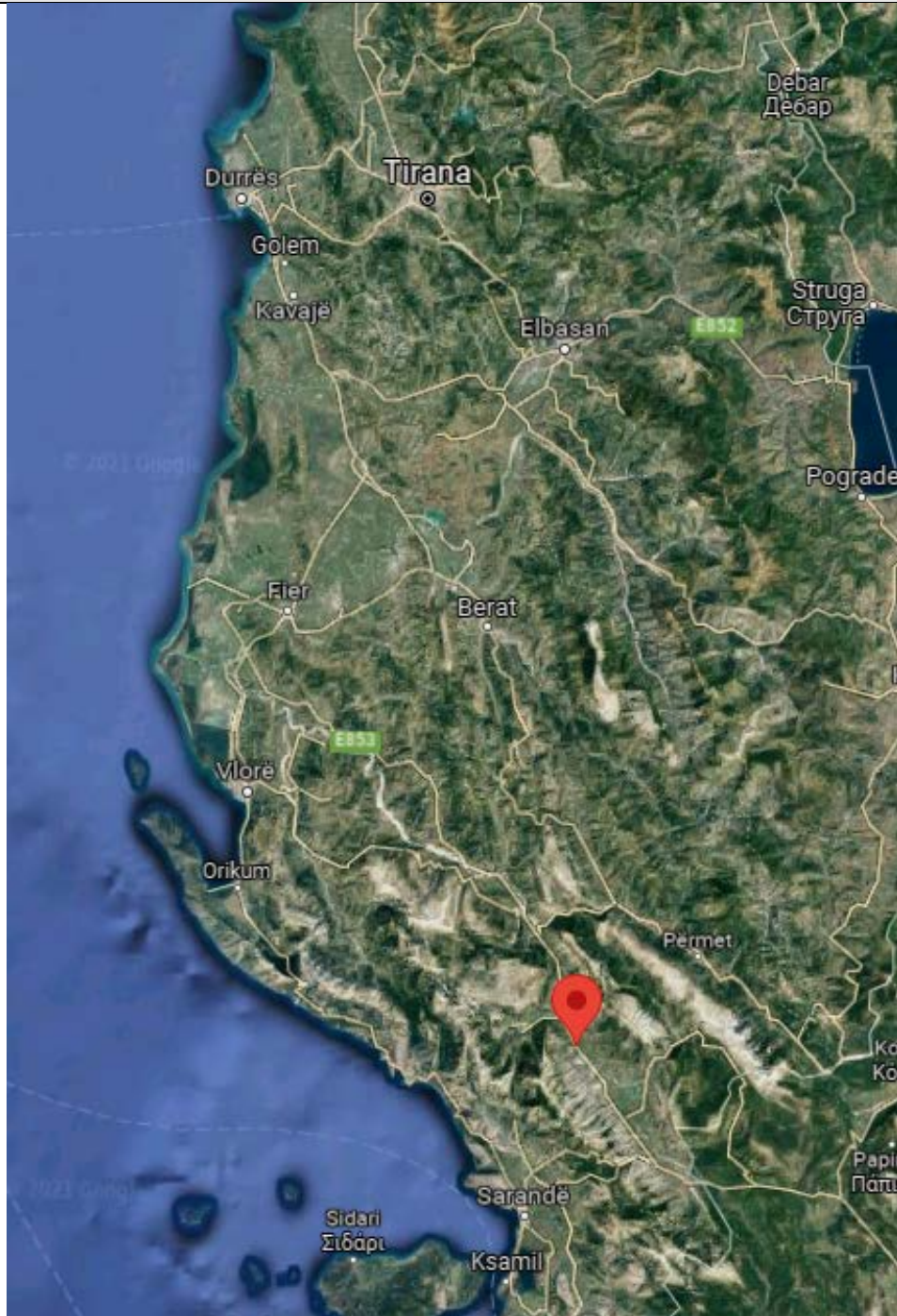
NR.	Pyetja e marre ne shqyrtim	Faza e identifikimit të nën-projektit	Shënime
-----	----------------------------	---------------------------------------	---------

		PO	JO	Rëndësia e efektit (e ulët, e moderuar, e lartë)	
1	A është konceptuar projekti bazuar në pjesëmarrjen e mjaftueshme të palëve të interesuara?				
2	A prek projekti ndonjë pronë private?				
3	A parashikon projekti ndonjë zhvendosje?				
4	A parashikon projekti humbje toke por jo zhvendosje?				
5	A parashikon projekti ndonjë tjetërsim për shkak të zhvendosjes së fqinjëve?				
6	A do të ndikojë projekti mbi bizneset apo mjetet e jetesës?				
7	A parashikon projekti ndonjë efekt negativ në pritjen e PAP-ve (si varfërimi, humbja e burimeve të të ardhurave, reduktimi i aksesit në burime si spitalet dhe shkollat, uji, rritja e kohës për të aksesuar burimet)?				
8	A mund të çojë projekti në ndikime negative në gëzimin e të drejtave të njeriut (civile, politike, ekonomike, sociale ose kulturore) të popullsisë së prekur dhe veçanërisht të grupeve të marginalizuara?				
9	A mund të kufizojë Projekti potencialisht disponueshmërinë, cilësinë dhe aksesin në burime ose shërbime bazë, veçanërisht për individët ose grupet e marginalizuara?				
10	A ekziston rreziku që Projekti të përkeqësojë konfliktet ndërmjet dhe/ose rrezikun e dhunës ndaj komuniteteve dhe individëve të prekur nga projekti?				
11	A do të preket ndonjë përdorues/banues informal i tokës?				

Shtojca 2: IDENTIFIKIMI I URAVE: URA DHE KULVERA E VIROIT DHE URA RRUGORE TIRANE-NDROQ-PLEPA (NE PK3 +233)

VIROI BRIDGE AND CULVERT

Location

Përshkrim

- Viroi është një liqen artificial afër Gjirokastrës ku kryqëzohet rruga nacionale Tepelenë – Gjirokastrë – Kakavije. Rruga ndjek kurorën e digës që krijoi liqenin dhe një nga problemet më të mëdha që paraqet ky seksion është ngritja e kurorës së digës. Për shkak të ndryshimeve të ashpra klimatike në të gjithë rajonin dhe ndryshimeve të mëdha në sasinë e shiut/borrës në zonë, ky seksion prej 350 m është subjekt i përmbytjeve çdo vit. Një nga shkaqet e përmbytjeve, pavarësisht lartësisë së digës, është edhe kapaciteti shkarkues i kanalit dhe urës ekzistuese. ARRSH ka marrë masa për përfundimin e projektimit për zgjidhjen e duhur të situatës, e cila përfshin krijimin e një traseje të re në këtë seksion rrugor duke ndërtuar një bateri të re kuti të kanalizimeve (4x4 m) dhe një urë të re (2x17 m).
- Kjo urë dhe seksion rrugor është shumë i rëndësishëm për rrjetin kombëtar për shkak të lidhjes me pikën kufitare të Kakavijës, e cila është korridori kryesor i lidhjes rrugore me Greqinë. Një sasi e konsiderueshme mallrash tregtohet përmes Kakavijës dhe kalon në këtë pjesë të veçantë rrugore. Nga përvoja e viteve të mëparshme, zona përmbytet shumë shpesh (ndonjëherë dy herë në vit) për shkak të reshjeve të dendura të shiut, duke shkaktuar bllokimin e qarkullimit për disa orë, çka përkthehet në tarifa shtesë dhe kosto financiare të konsiderueshme. Pavarësisht kësaj, duke qenë një nga segmentet më të ngarkuar në rrjetin kombëtar (rreth 5000 vpd), ndërhyrjet do të kenë një ndikim të madh për përdoruesit e rrugës dhe transportin e mallrave.

Propozimi aktual përfshin:

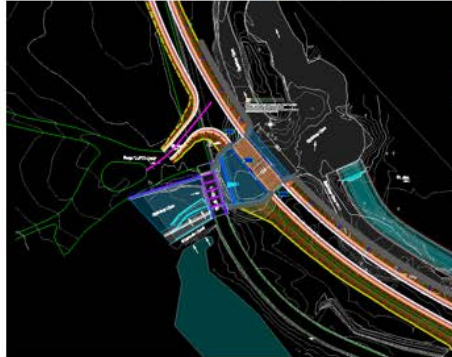
- Kanali/ura ekzistuese është planifikuar për rindërtim total,
- Rruga ekzistuese është rregulluar dhe është planifikuar një urë e re për këtë qëllim.

Objektivat e punimeve sipas FS dhe Projektimeve të ARRSH-së janë:

- për të rindërtuar përafërsisht. 400 m rrugë duke krijuar masa inxhinierike për mbrojtjen e rrugës së re nga vërshimet e lumenjve;
- të rritet gjerësia e rrugës në 2x3.5m trotuare asfalti, 2x1.5 shpatulla të shtruara dhe 2x1.5 shpatulla të pashtuara;
- të rrisë sigurinë në trafik dhe të devijojë trafikun jo të motorizuar, këmbësorët dhe çiklistët në seksionin ekzistues rrugor;
- të krijohen kushte më të mira që njerëzit të vizitojnë liqenin.

Viroi culvert

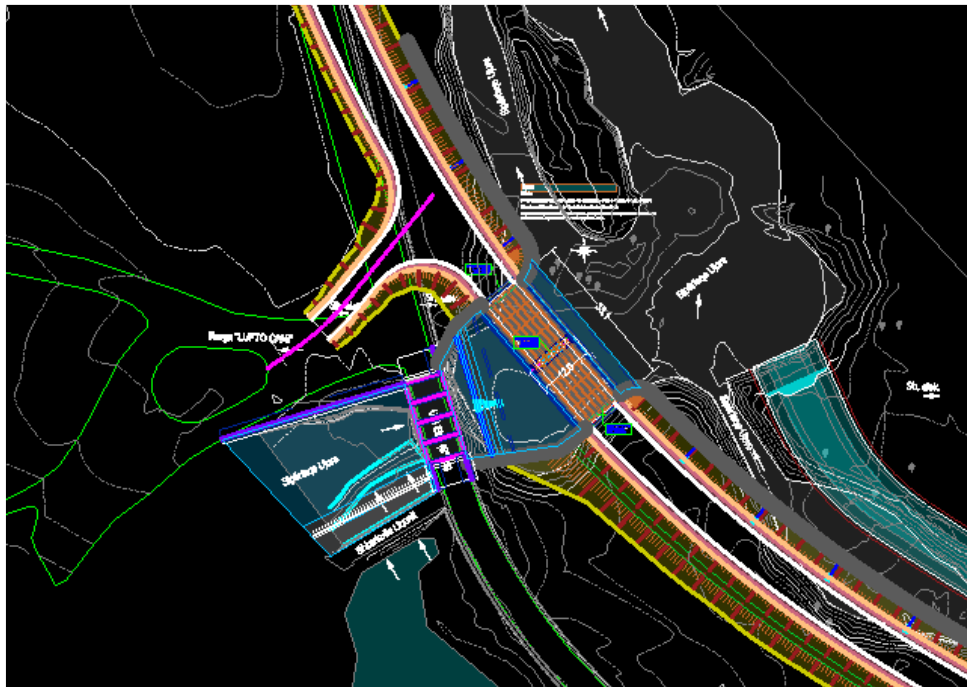
- total length: 26.6 m,
- 4 openings 4x3 m,
- total width 8 m,
- level of details indicate the completion of design for construction.

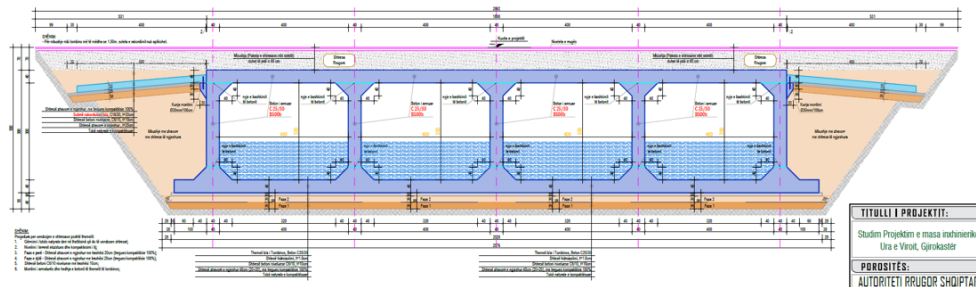
Viroi bridge

- total length: 33.1 m,
- 2 spans of ~16.5 m,
- total width 12 m,
- 2 sidewalks, 2x1.0 m,
- level of details indicate the completion of construction.

Traffic and connections

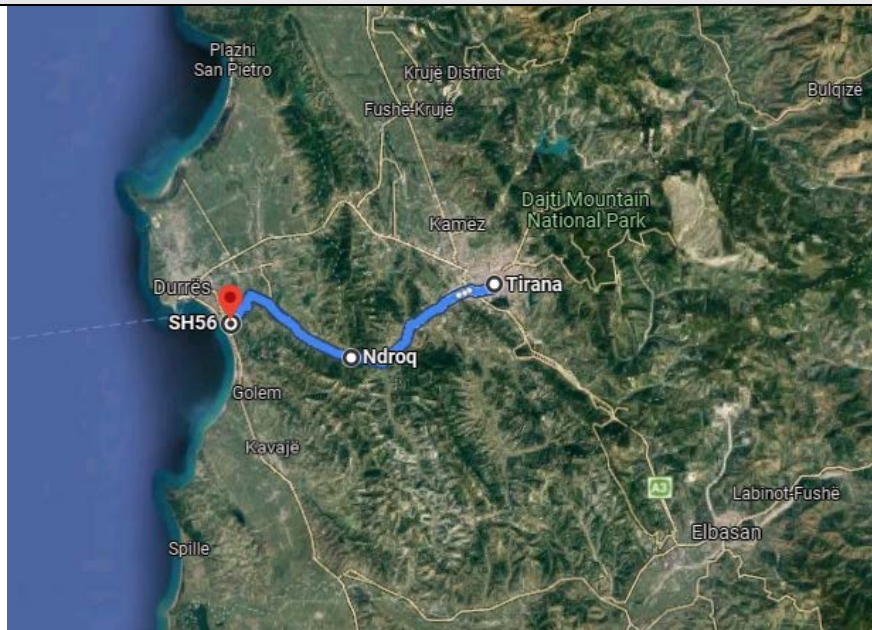

Viroi culvert

URA BESHIRI NE RRUGEN TIRANE – NDROQ – PLEPA (PK 3+233)

Vendndodhja

Përshkrim

Ura e Beshirit km 3+233

Kjo urë ndodhet në segmentin rrugor Tiranë-Ndroq-Plepa dhe kalon lumin Erzen. Struktura e re do të përmirësojë ndjeshëm shtrirjen ekzistuese të rrugëve dhe sigurinë e trafikut jo të motorizuar dhe këmbësorëve. Ura e re është gjithashtu vendimtare, pasi ajo ekzistuese dhe vetë rruga janë shumë të vjetra (e ndërtuar para Luftës së Dytë Botërore dhe e rindërtuar në vitet 1960) dhe me dëmtime të mëdha për shkak të vjetërsisë, trafikut dhe mirëmbajtjes së dobët. Rregullimi i brigjeve të lumenjve dhe ndërhyrjet në lidhje me rreziqet e ndryshimeve klimatike do të siguronin mbrojtje për strukturën e re dhe objektet në të dy anët e lumit.

Sipas studimit hidrologjik, lumi Erzen, në këtë kryqëzim, rezulton të ketë prurje 1270 m³/sek për 1% siguri. Më pas, në vendkalim u krye një studim gjeologjik, ku u konstatua se shtrati i lumit Erzen në të dy anët e Tiranës dhe Ndroqit ishte ngushtuar për shkak të bonifikimit dhe mbetjeve ndërtimore të hedhura në brigjet e lumit në të dy anët e urës ekzistuese.

Formacioni bazë në shtratin e lumit ndodhet në një thellësi rreth 4 m dhe përbëhet nga merla gri në blu (formacion gjysmë shkëmbor). Shtresat e zhavorrit vendosen mbi

formacionin e bazës.

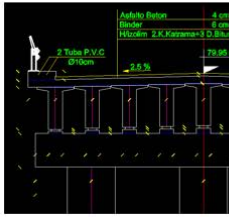
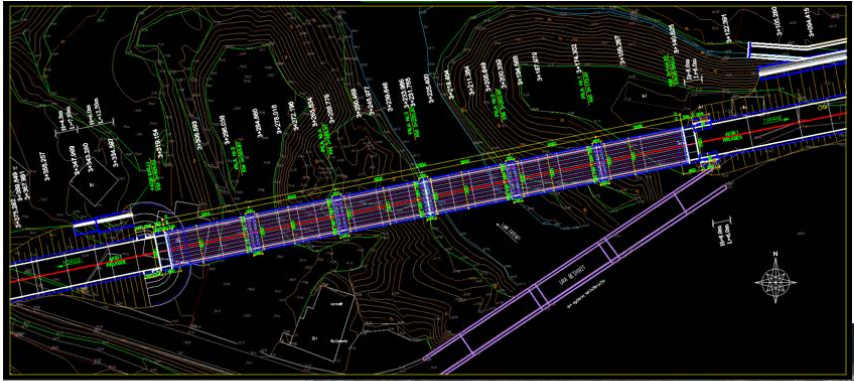
Karakteristikat kryesore:

- Nënstruktura e urës: shtyllat ndërtohen me themele me shtylla të derdhura prej betoni të armuar me diametër Φ 1,2 m, 6 copë për çdo shtyllë me gjatësi 12,0 m, të cilat futen në formacionin gjysëm shkëmbor bazë.
- Mbi shtyllat e themelit është ndërtuar jastëku prej betoni me armë lidhëse mbi të cilat janë ngritur tre kolona të rrumbullakëta, me diametër $D = 170$ cm mbi të cilat vendoset jastëku mbajtës i superstrukturës.
- Të dy ballinat e urës janë prej betoni të armuar me themele masive të vendosura në formacionin bazë.
- Superstruktura e urës është krijuar të realizohet me tra të paratensionuar me gjatësi $L = 29.0$ m, prerje T dhe paratensionim para betonimit, me peshë rreth 38 Ton. Pas vendosjes së trarëve në shtylla dhe ballina, një pllakë monolit me trashësi prej D_0 të ndërtohet 25 cm.

Ndërtimi i urës 01 km 3+233.97 gjatësia totale: 179 m,

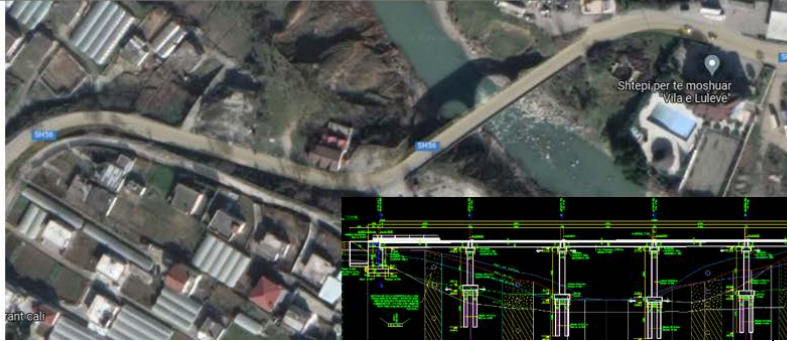
Objektivat e punimeve sipas FS janë:

- të ndërtojë një rrugë në distancën më të afërt të mundshme me rrugën ekzistuese, duke shfrytëzuar edhe segmentet e saj, si dhe duke marrë parasysh ndërhyrjet bashkëkohore dhe projekte të tjera,
- të arrihet një projekt tekniko-ekonomik optimal dhe rruga që është në përputhje me standardet moderne teknike të ndërtimit të rrugëve,
 - për të minimizuar ndikimin mjedisor të punimeve, zënien e tokës, shpronësimet e mundshme dhe/ose ndikimet sociale të ndërtimit të rrugës.

Bridge 01, km 3+233.97

- total length: 179 m,
- 7 spans of 29 m,
- road width 10.5 m,
- 2 sidewalks, width 2x1.0 m,
- level of details indicate the completion of design for construction.

Traffic and connections

--

